

Illustrer : periodiek voor de alumni van de Universiteit Utrecht

<https://hdl.handle.net/1874/404266>

Universiteit Utrecht

Familie

Kwartaalblad voor de afgestudeerden van de Universiteit Utrecht • Nummer 37 • December 2004 • Oplage 63.000 • www.alumni.uu.nl

ALMA MATER

INHOUD

4

Nieuws

6

Dat taai gezin

Drie Utrechtse hoogleraren over de betekenis van familie en gezin.

10

Uit de toren

Utrechts onderzoek naar 'geefgedrag' van Nederlanders.

11

De sprong

Promoveren op een omstreden bestseller.

12

Beroep: apotheker

Van vader op zoon.

14

De zijsprong

Niets mooiers dan met Bach op de brug.

15

Column Bas Haring

15

Stellingen

Prikkelende, humoristische en intrigerende stellingen uit Utrechtse proefschriften.

16

De Utrechtse tijd van de Spijkerboeren

Een moeder en haar vijf dochters over hun studietijd.

18

Kiek!

Een foto met verhaal uit het album van een alumnus.

19

Hoe lang is een lichtjaar?

Vragen en antwoorden van de eerste pubquiz voor jonge alumni.

20

U-fonds / Alumnibureau

22

Berichten voor alumni

24

Universiteitsbibliotheek

Groeten van Ingmar Heytze en Ivar Pel vanuit de nieuwe universiteitsbibliotheek, een ontwerp van architect Wiel Arets.

Illustrer 37, jaargang 9, december 2004

Illustrer is een uitgave van de Universiteit Utrecht en het Utrechts Universiteitsfonds. In samenwerking met faculteiten en verenigingen. Illustrer verschijnt vier keer per jaar en wordt toegezonden aan afgestudeerden van de Universiteit Utrecht in een oplage van 63.000. • **Hoofdreducteurs:** Ludo Koks • **Redactie:** Armand Heijnen, Sylvia den Hengst, Manon Renaud, Jocomijn Timmermans, Eveline Meeuwissen • **Redactieadvies:** Arjan Koks, Youetta Visser • **Redactieraad:** Piet van Asseldonk, NOS eindredactie, Jenny Hurlinga, communicatieadviseur Senter, Joop Kessels, directeur communicatie UU, Maarten Prak, hoogle-

raar UU Geschiedenis na de Middeleeuwen, Frieda Pruim, redacteur Opzij, Arie Smit, directeur TeleacNot. • **Aan dit nummer werkten verder mee:** Bas Haring, Ingmar Heytze, Wijbrand Schaap, Leonie van den Schoor, Chiara Soldati, Kees Volkers, Johan Vlasblom • **Foto's:** Marinj Alders, Ivar Pel en anderen. • **Foto omslag:** Ivar Pel • **Illustraties:** Bemat Ragelli, Inge van de Wetering • **Ontwerp en opmaak:** WRIK (BNO), Utrecht • **Druk:** TJI Offset • **ISSN:** 1338-4703 • Voor toezending is gebruik gemaakt van het alumnibestand van de Universiteit Utrecht. © Universiteit Utrecht, Illustrer, periodiek voor alumni van de Universiteit Utrecht.

Overname van artikelen is -- met bronvermelding -- toegestaan.

De volgende Illustrer (nr 38) verschijnt op woensdag 23 februari 2005. Reacties, suggesties en ingezonden mededelingen kunt u sturen voor maandag 3 januari. De redactie houdt zich het recht ingezonden mededelingen te weigeren of in te korten.

Redactieadres: Illustrer, Postbus 80125, 3508 TC Utrecht, (030) 253 2651, illustrer.redactie@csc.uu.nl

illustratie: Inge van de Watering

Wim Eggink (1920-1945) en Buys Ballot (1817-1890)

Uit de verkiezing van de Grootste UU'er Aller Tijden, die het Ublad afgelopen najaar organiseerde, zijn twee winnaars tevoorschijn gekomen: de verzetsheld Wim Eggink en de meteoroloog Buys Ballot eindigden met 66 stemmen ex aequo op de eerste plaats.

Eggink en Buys Ballot 'Grootste UU'ers'

In totaal kwamen er ruim 800 stemmen binnen via de website van het Ublad, het weekblad van de Universiteit Utrecht. De lezers konden kiezen uit een door de redactie samengestelde lijst van 50 kandidaten.

Verzet

Wim Eggink (1920 - 1945) was student-verzetsman. Hij was de enige student die de anti-joodse maatregelen van de Duitsers, zoals het ontslag van Joodse hoogleraren, openlijk afwees. Daartoe schreef hij, tevergeefs weliswaar, een open brief aan de toenmalige rector magnificus Kruyt. De Utrechtse lijn was in de oorlog was echter: 'Sla de hand niet aan jezelf; zorg dat de universiteit open blijft en het werk kan worden voortgezet'. Eggink was lid van de Raad van Negen, mede-oprichter van verzetsbladen als 'De Geus', 'Ons Volk' en 'Sol Justitiae'. Ook was hij preses van de geografie-studentenvereniging VUGS. In 1944 werd hij gearresteerd bij een razzia op de Paroolgroep. Een jaar later kwam hij om in het Duitse Hameln. Om zijn nagedachtenis vast te houden heeft de Universiteit Utrecht de Universiteitsraadszaal omgedoopt tot Eggink - Van Lierzaal. Trui van Lier was een Utrechtse rechtenstudente die tijdens de oorlog haar studie afbrak om een kinderopvanghuis te beginnen, waarmee ze zo'n 150 joodse kinderen het leven redde.

Weerbericht

De tweede winnaar, Buys Ballot (1817 - 1890) geniet als 'vader van het weerbericht' ook landelijke bekendheid. Hij werd geboren in Kloetinge en in 1845 in Utrecht benoemd tot lector, later tot hoogleraar in de geologie, mineralogie en scheikunde. Maar al snel toonde hij vooral belangstelling voor de meteorologie. Hij liet sterrenwacht Sonnenborgh verbouwen tot een astronomisch en meteorologisch observatorium, en legde daarmee de basis voor het in 1854 opgerichte KNMI. Voorts werd Buys Ballot beroemd met de naar hem vernoemde 'Wet van Buys Ballot' over de windrichtingen.

Pim Fortuyn

het Ublad organiseerde de verkiezing van de Grootste UU'er Aller Tijden in het kielzog van de verkiezing van de Grootste

Nederlander door de KRO en het Historisch Nieuwsblad. De deskundige op het gebied van de universiteitsgeschiedenis, prof.dr. Leen Dorsman, vindt de verkiezing van het Ublad beter dan die van de Grootste Nederlander. 'Die landelijke verkiezing wordt gekaapt door rare sentimenten; tien jaar geleden zou het nog ondenkbaar geweest zijn dat Pim Fortuyn zelfs maar op die lijst was voorgekomen, laat staan winnaar werd. Wat dat betreft is de verkiezing van de Grootste UU'er homogener: het gaat om onze eigen wetenschappers. Dat is straight. De kans dat allerlei sentimenten een rol gaan spelen, is veel geringer.' En hoewel zo'n verkiezing vooral als Spielerei is bedoeld, meent Dorsman er ook nog enig nut in te zien. 'Ik geloof er niks van dat zo'n verkiezing bijdraagt aan wat zo chic corporate image building wordt genoemd, maar zij kan wel de aandacht nog eens vestigen op de geschiedenis van je eigen instelling of van je vakgebied. En dat is altijd winst.'

[Armand Heijnen]

De top tien

1. Buys Ballot
1. Wim Eggink
3. Clara Wichman
feministe, preses UVSV
4. Gerard 't Hooft
Nobelprijswinnaar, hoogleraar theoretische fysica
5. Maarten van Rossem
hoogleraar geschiedenis, media-beroemdheid
6. André Klukhuhn
chemicus, directeur Studium Generale
7. Catharine van Tussenbroek
arts, eerste vrouwelijke student
8. Hans van Ginkel
voormalig rector magnificus, nu in diezelfde functie aan de VN-universiteit in Tokyo
8. Gisbertus Voetius
eerste hoogleraar theologie, de 'vader' van de Utrechtse academie
10. Christiaan Eykman
Nobelprijswinnaar, ontdekker van de vitaminen

En de genomineerden zijn...

Als het een beetje meezit kan de Universiteit Utrecht zich binnenkort met recht dé architectuuruniversiteit van Nederland noemen. De Universiteit Utrecht is maar liefst genomineerd voor drie verschillende architectuurprijzen: voor de Basketbar, voor de Universiteitsbibliotheek en voor De Uithof als geheel.

De ontwikkeling van De Uithof is genomineerd voor 'De Gouden Piramide', een jaarlijkse Rijksprijs voor inspirerend opdrachtgeverschap in de architectuur, stedenbouw, landschapsarchitectuur, infrastructuur en ruimtelijke ordening. De prijsuitreiking is op 23 april 2005. In de tussentijd maakt de AVRO korte documentaires over de genomineerde projecten.

De Basketbar van de Universiteit Utrecht is genomineerd voor de AM NAI Prijs 2004. Deze tweejaarlijkse prijs, voor het beste gebouw dat in de periode 2002-2004 is gerealiseerd door een jonge architect, wordt door het Nederlands Architecteninstituut (NAI) uitgereikt. Volgens de jury is het ontwerp van architectenbureau NL Architects Amsterdam een ingenieuze combinatie van boekhandel, bar, skateplek en basketbalveld.

Het spiksplinternieuwe gebouw van de Universiteitsbibliotheek in De Uithof is genomineerd voor de tweejaarlijkse Mies van der Rohe prijs. Deze prijs van de Europese Unie heeft als oogmerk erkenning en waardering van moderne architectuur die gekarakteriseerd wordt door conceptuele, esthetische en technische kwaliteiten. De winnaar wordt bekend gemaakt in maart 2005. Architect van de Universiteitsbibliotheek is Wiel Arets. Zie ook de achterpagina van deze Illuster.

NIEUWS

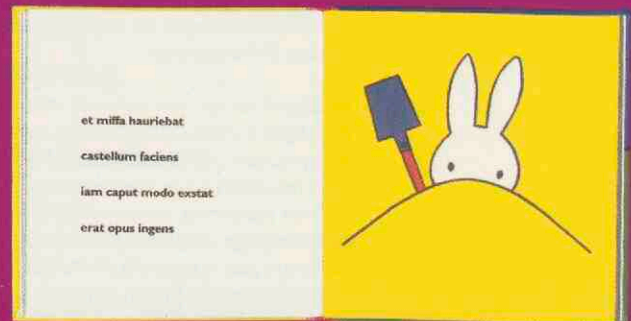
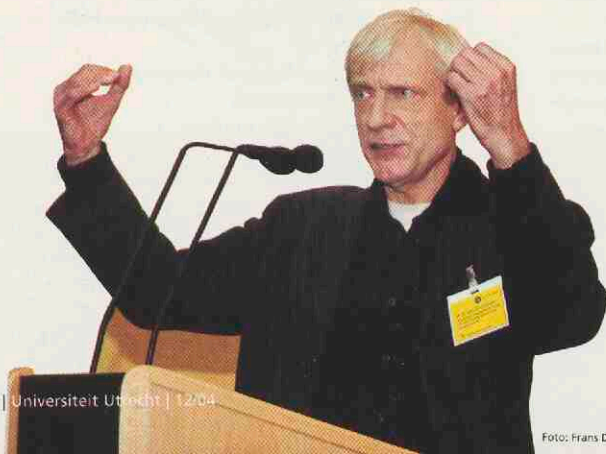
Kijk voor een actueel en uitgebreid nieuws- en agendaoverzicht van de Universiteit Utrecht op www.uu.nl/nieuws

Utrecht Lezingen in de regio

Hoe actueel kan een lezing zijn? Behoorlijk actueel. Dat bleek op 2 november. Theo van Gogh werd 's ochtends in Amsterdam vermoord, naar later bleek door een islamitische fundamentalist. In Zwolle stond 's avonds de lezing 'De toenemende rol van religie in de samenleving' op de agenda, onderdeel van de 'Utrecht Lezingen in de regio 2004'. Prof.dr. Martin van Bruinessen, hoogleraar Vergelijkende studie van de moderne islamitische samenlevingen, plaatste de moord in een historisch kader van terroristische acties en bewegingen. De volle zaal luisterde ademloos toe.

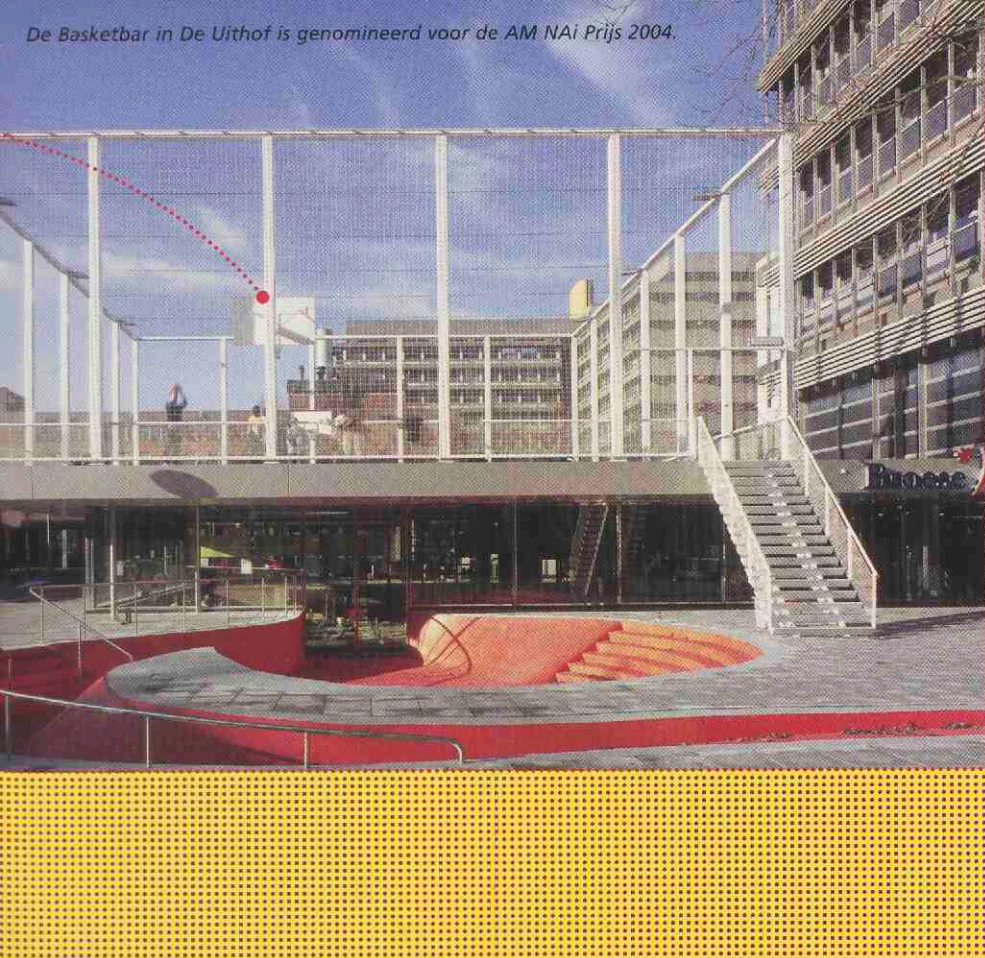
De hoge opkomst in Zwolle onderstreept het succes van de Utrecht Lezingen. Ruim duizend alumni bezochten de bijeenkomsten die afgelopen najaar op verschillende locaties werden georganiseerd.

Martin van Bruinessen sprak op 2 november, de dag waarop Theo van Gogh werd vermoord, over de stempel die de islam drukt op de Nederlandse samenleving.

Nijntje in het Latijn

Het oudste boekje van Nijntje, 'Nijntje aan zee' van Dick Bruna, is in het Latijn vertaald. Nijntje heet in het Latijn Miffa, het boekje Miffa ad Mare. De vertaalster Marleen Mulder studeerde klassieke talen in Utrecht en gaf jarenlang les in deze vakken. Tijdens een reis met vrienden en oud-leerlingen naar Syrië werd Miffa ad Mare volgens de alumna 'als het ware achter in de bus geboren'. Mulder kreeg het idee om Nijntje te vertalen toen ze haar leerlingen wekelijks een hoofdstuk voorlas uit Jippus en Jannica. Miffa ad Mare is tijdelijk uitverkocht, maar vanaf januari 2005 weer volop leverbaar.

Universiteit grossiert in goed nieuws

De Universiteit Utrecht doet het de afgelopen tijd goed in verschillende rankings, bij diverse beoordelingen en met het aantal eerstejaars.

Uit de enquêteresultaten van het Elsevier themanummer Studeren blijkt dat de Universiteit Utrecht de beste universiteit van Nederland is. Volgens de geraadpleegde hoogleraren biedt Utrecht het grootste aanbod topopleidingen met de beste studieprogramma's, de beste docenten, de beste wetenschappelijke publicaties en afgestudeerden met het hoogste academische niveau. De Utrechtse opleidingen Onderwijskunde, Sociale Geografie en Planologie, Geschiedenis, Nederlandse taal en cultuur, Taalwetenschap en Scheikunde staan bij de hoogleraren op de eerste plaats. Bestuurs- en organisatiewetenschap (B&O) staat bij zowel hoogleraren als studenten op de eerste plaats en is volgens onderzoeksbureau Choice zelfs de beste universitaire opleiding in Nederland. B&O krijgt bovendien van alle Nederlandse universitaire opleidingen de beste beoordeling van de eigen studenten.

Volgens de visitatiecommissie die het farmaceutisch onderzoek in Nederland beoordeelde, is het Utrechtse farmaceutische onderzoek goed tot zeer goed. De onderzoeksleders krijgen lof toegevaardigd voor hun leiderschap en de leiding van het onderzoeksinstituut UIPS wordt geprezen om de manier waarop zij haar instituut een centrale en strategische positie heeft weten te bezorgen binnen het Academisch Biomedisch Centrum. Ook over de samenwerking met het bedrijfsleven is de commissie tevreden.

De Utrechtse universiteit mag trots zijn op het Mathematisch Instituut. Dat stelt de visitatiecommissie in een rapport waarin zij het Utrechtse onderzoek over de hele linie als excellent beoordeelt. Op een schaal van 1 tot 5 scoren de onderzoeksgroepen van de Universiteit Utrecht gemiddeld een 4,94.

Dit jaar telt de Universiteit Utrecht 5.956 eerstejaarsstudenten. Dat betekent een toename van 18% ten opzichte van de instroom in 2003. Inclusief 108 eerstejaars bij de Roosevelt Academy, is de instroom zelfs 6.064; een aantal dat nog niet eerder is geëvenaard door een Nederlandse universiteit. De instroom stijgt het snelst bij het University College en bij de bacheloropleidingen Rechtsgeleerdheid, Economie, Psychologie en Pedagogische Wetenschappen. Ook bij verschillende bètaopleidingen is er sprake van groei. De opleiding Scheikunde kent zelfs een verdubbeling van het aantal eerstejaars ten opzichte van vorig jaar.

Wetenschapswinkel Biologie in de prijzen

De Landelijke Prijs Wetenschapswinkels is dit jaar gegaan naar de Wetenschapswinkel Biologie voor het onderzoek 'Vis laten lijden of geleiden?' Het onderzoek beoordeelt de effectiviteit van visgeleidingssystemen voor Nederlandse waterkrachtcentrales. De prijs bestaat uit een wisseltrofee en 500 euro voor student-onderzoeker Kim Beijer.

Geo's willen meer vrouwen

De faculteit Geowetenschappen gaat maatregelen nemen om een einde te maken aan de ondervertegenwoordiging van vrouwen in wetenschappelijke functies. De faculteit heeft een convenant gesloten met met GAIA, het netwerk van vrouwen in de aardwetenschappen. In dat convenant verplicht de faculteit zich om in 2005 een plan van aanpak te presenteren met een heldere stellingname over deeltijdwerken per functie, afspraken over selectieprocessen bij werving en promotie en een termijn waarbinnen resultaten moeten zijn behaald.

Directeur Bureau Buitenland geridderd

Jeroen Torenbeek, directeur Bureau Buitenland van de Universiteit Utrecht heeft uit handen van prins Carel Hugo de Bourbon Parma de onderscheiding van Ridder eerste klas in de koninklijke klasse van verdienste in de orde van Saint Louis ontvangen. Torenbeek (1954) kreeg de onderscheiding, die valt onder de erkenning van de Italiaanse republiek, voor zijn grote verdienste voor de internationalisering van het hoger onderwijs in Europa.

Rivera-Salgado op Prince Claus Chair

Prof. Gaspar Rivera-Salgado is benoemd tot hoogleraar op de Prince Claus Chair in Development and Equity 2004/2005. De Prince Claus Chair is een wisselleerstoel op het gebied van ontwikkelingssamenwerking en is ingesteld door de Universiteit Utrecht en het Institute of Social Studies. Rivera-Salgado (1965, Mexico) is voor zover bekend de eerste Nederlandse hoogleraar die behoort tot een indiaanse bevolkingsgroep. Hij zal medio april 2005 zijn oratie houden aan de Universiteit Utrecht.

Utrechtse studenten kampioen programmeren

De Utrechtse psychologiestudent Bram Fokke en student natuurkunde/wiskunde Erik Tillema hebben het Nederlands kampioenschap programmeren op hun naam gebracht. De twee studenten slaagden er als enigen in om onder de profetische naam 'Team Klasse' algoritmische problemen foutloos op te lossen en vervolgens uit te programmeren. Dat leverde hen niet alleen de wisselbeker en de titel Nederlands Kampioen Programmeren op, maar ook een geldprijs van 2 euro tot de negende macht (voor de minder snelle rekenaars: dat komt neer op 512 euro).

Braidotti gashoogleraar in Londen

Prof. Rosi Braidotti, directeur van het Utrechtse Graduate Gender Studies Programme, heeft een gasthoogleraarschap gekregen aan de University of London. In 2005-2006 bekleedt zij daar het zogenaamde Leverhulme Visiting Professorship in de Law School of Birkbeck College. Verwachting is dat deze aanstelling zal leiden tot hechtere samenwerking en uitwisseling op het gebied van gender, bio-politiek en ethiek tussen de universiteiten van Londen en Utrecht.

Nijpels herbenoemd in Raad van Toezicht

Dis. Ed Nijpels, Commissaris van de Koningin in de provincie Friesland, is herbenoemd in de Raad van Toezicht van de Universiteit Utrecht. De nieuwe aanstelling loopt tot en met 31 augustus 2008.

Kerstmis: het ultieme familiefeest. Media en middenstand zullen het ons de komende dagen weer ondubbelzinnig inpeperen: met een overvloed aan beelden van gelukkige gezinnen rond een rijk gevulde kerstboom of kalkoen, met veel 'gezellige' familieprogramma's en met de zoveelste herhaling van alle Amerikaanse happy family-films. De betekenis van familie en gezin lijkt echter snel af te nemen. In 1960 bestond 85% van alle huishoudens nog uit gezinnen. Inmiddels is dat gedaald tot onder de 55%. In de lifestyle-magazines worden we steeds meer geconfronteerd met onafhankelijke, geëmancipeerde, al of niet serieel monogame, en vooral succesvolle 'singles'. Het gezin is uit! Of lijkt dat maar zo?

Dat taaie gezin!

Het is nog maar nauwelijks één generatie geleden dat het gezin met kinderen het westerse samenlevingspatroon domineerde. Het gezin werd gesticht door een wettelijk gehuwd echtpaar van verschillend geslacht. Binnen het huwelijk had de vrouw wel plichten, maar nauwelijks rechten (tot 1957 waren gehuwde vrouwen volgens de wet 'handelingsonbekwaam'); met voorzieningen voor alleenstaanden werd nauwelijks rekening gehouden, ongehuwd samenwonenden ('hokkers') werden argwanend bekeken en waren voor het verzekeringswezen, de huisvestingsbureaus, alimentatie- en belastingregelingen een niet-bestaande categorie, dus rechteloos.

Sinds de jaren zestig is er flink gesjord aan de fundamenteën van dat bestel. De toenemende welvaart, emancipatie, seksuele revolutie, mondialisering en individualisering veranderden de samenleving rigoureuus en daarmee de ideeën over huwelijk en samenleven. Wet- en regelgeving moesten worden aangepast aan de nieuwe inzichten. In 1971 werd de regel dat de man 'hoofd der echtvereniging' is, geschrapt, in 1980 kregen vrouwen gelijke rechten bij het bepalen van de plaats van samenwoning en bij de uitoefening van het ouderlijk gezag, in 1991 werd verkrachting binnen het huwelijk strafbaar, in 2001 werd het huwelijk losgekoppeld van de plicht om samen te wonen, en tegenwoordig is in Nederland ook het homohuwelijk erkend.

Revolutie

'Als je het in historisch perspectief bekijkt, heeft er de afgelopen decennia geen evolutie, maar een revolutie plaatsgevonden', stelt Katharina Boele-Woelki. Zij is hoogleraar internationaal en vergelijkend privaatrecht en familierecht aan het Molengraaff-instituut voor privaatrecht in Utrecht en tevens initiatiefnemer van het interdisciplinaire onderzoeksprogramma *Changing Patterns of Solidarity and Interdependence in Family Relations*, dat sinds 2002 loopt en waarbij vier Utrechtse faculteiten zijn betrokken.

Foto's: Ivar Pel

Nieuwe ontwikkelingen vragen om nieuwe kennis. De snelle maatschappelijke veranderingen bezorgen de juristen-onderzoekers handenvol werk. 'De belangrijkste kennisleemtes zitten vooral in de niet-huwelijkse samenlevingsvormen', legt Boele-Woelki uit. 'Het huwelijk kennen we, dat heeft een goede inbedding, de echtscheiding is uitvoerig geregeld. Het is ook nog steeds de meest gangbare samenlevingsvorm. Maar er is natuurlijk wel wat veranderd de afgelopen jaren. Uit onderzoek weten we dat in Nederland zo'n 1,4 miljoen mensen ongehuwd samenwonen. In feite gaat het om een soort huwelijk, alleen is het niet geformaliseerd. Dat levert allerlei problemen op: op het gebied van huurbescherming, alimentatie, kinderen, zorgtaken, etc.

Huwelijken worden ook op steeds latere leeftijd gesloten, veel van de gehuwden hebben daarvoor al jaren samengewoond. Stel dat er dan na drie jaar gescheiden wordt, en er moet een regeling worden vastgesteld, kan je dan ook die acht jaar samenwonen meerekenen? Je zou zeggen dat is normaal, maar de wet houdt daar op geen enkele wijze rekening mee. Het recht is er om bescherming te bieden aan zwakke partijen, maar hoe bepaal je dat? Daarom moeten we veel meer te weten komen over die samenlevingsvorm. Waarom kiezen partners daarvoor? Is het angst voor het huwelijk? Wat verwachten partners? Willen ze bescherming? Of benadrukken ze juist de autonomie? En hoe verandert dat in de loop van een relatie? Om dat beter te begrijpen, en uiteindelijk beter recht te kunnen spreken, hebben we andere disciplines nodig, zoals de sociale wetenschappen. Die hebben misschien de antwoorden voor ons en anders kunnen wij hen vragen om bepaalde zaken voor ons te onderzoeken.

Een ander voorbeeld: de multiculturele samenleving. Dat levert natuurlijk hele praktische problemen op, bijvoorbeeld of een echtscheiding in het land van herkomst wordt erkend. Meestal niet, en dat levert hinkende rechtsverhoudingen op: in Nederland ben je wel gescheiden, maar in Marokko niet.

Een van de grote problemen waarop we stuiten is of we multiculturaliteit ook moeten toelaten in het privaatrecht. Dus moeten we het Nederlandse recht zo aanpassen dat je hier ook 'verstoting' kunt uitspreken? Ik twijfel daar zelf sterk aan. Maar er zijn ook onderwerpen waarbij ik het me weer wel kan voorstellen, zoals het namenrecht. Als men in een bepaalde rechtscultuur maar één naam heeft, dus geen voor- en achternaam, of een dubbele naam, dan zie ik weinig problemen.'

Of het traditionele huwelijk in betekenis afneemt, durft Boele-Woelki niet te zeggen. Er worden nog altijd 80.000 huwelijken per jaar gesloten, terwijl het aantal huwelijken tussen gelijke geslachten tussen de 700 en 800 ligt. 'Statistisch gezien stelt dat weinig voor, maar we hebben er natuurlijk wel mee te maken'. Vooral kinderen vormen vaak een complicerende factor binnen niet-huwelijkse levensvormen; neem het homohuwelijk, sinds kort in Nederland wettelijk erkend. 'Er is nog veel onduidelijk over de status van een kind binnen zo'n relatie', weet Boele-Woelki. 'Moet het kind wel twee of in het geval van een lesbische relatie drie juridische ouders hebben? Hoe zit het met de zeggenschap over het kind? Mogen twee gelijkslachtige partners kinderen adopteren? In Nederland inmiddels wel, maar internationale adopties zijn nog niet mogelijk.'

'De grootste groep alleenstaanden bestaat uit bejaarde vrouwen'

Pearl Dykstra

Cijfers

Moderne ontwikkelingen knagen aan de fundamenteën van het traditionele gezin, zoveel is duidelijk, met alle bijkomende problemen van dien. Maar hoe sterk zijn die veranderingen nu feitelijk? Leven we in een op hol geslagen wereld die volgens de media bol staat van de lifestyle-veranderingen? Of valt het mee? Wat zeggen de nuchtere cijfers?

We vragen het aan Pearl Dykstra, onderzoeker aan het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI) en bijzonder hoogleraar verwoonheidsdemografie aan de faculteit Sociale Wetenschappen in Utrecht. Zij is tevens projectleider van de Netherlands Kinship Panel Study, een grootscheeps interdisciplinair onderzoek naar familiebanden.

Dykstra stooft zich inderdaad regelmatig aan berichten in de media, maar ook in de politiek, die van alles suggereren, maar in wezen ongefundeerd zijn. 'Neem die zogenaamde sandwichgeneratie, *women in the middle*: vrouwen die *gesandwiched* worden tussen een baan, de zorg voor de kinderen, voor hun man en voor hun hulpbehoevende ouders. Vooral vrouwenbladen zijn hier dol op. Omdat vrouwen steeds meer werken, steeds later kinderen krijgen, hun ouders ook ouder worden en daarmee hulpbehoevender, zou die groep snel groeien. Maar cijfers tonen aan dat die groep uiterst klein is. Natuurlijk zijn die vrouwen er, maar dat wil nog niet zeggen dat er sprake is van een hausse.'

Terug naar de cijfers dus. Het aandeel gezinshuishoudens is volgens het CBS sinds 1960 gedaald van 85% tot minder dan 55%. Het gezin verliest duidelijk terrein, zou je zeggen.

Maar dan blijkt dat demografie minder eenvoudig is dan sommigen wellicht denken. 'Want waardoor komt die daling?' riposteert Dykstra. 'Dat is maar voor een beperkt deel door minder huwelijken of meer echtscheidingen. Het grootste deel wordt verklaard door de vergrijzing; want de grootste groep alleenstaanden bestaat uit bejaarde vrouwen. Ten tweede door uitstel van vaste relatievorming, het langer alleen wonen of samenwonen. Ten derde door de afname van het aantal kinderen, die dus sneller de deur uit zijn: de zogenaamde lege nestfase duurt langer. Dat zijn dus puur demografische factoren en dat heeft niets te maken met het feit dat het gezin aan belang heeft ingeboet. Natuurlijk, die alternatieve levensvormen zijn er, mensen gaan makkelijker relaties aan en krijgen kinderen bij verschillende partners. Maar pas op, niets wijst er op dat er over zeg maar 100 jaar geen gezinnen meer zijn. Mensen wonen nog altijd graag met een partner samen.'

Dus 'lekker single' is niet de trend, zoals de media ons maar al te vaak willen doen geloven? 'Als je mensen vraagt naar de relaties in hun leven, dan heeft 95% ooit samengewoond met een partner en dat cijfer is in de loop van de tijd vrij constant. Ja, er is een kleine groep hoogopgeleiden, woonachtig in de binnensteden en zelf werkzaam bij de media, die de happy singles vormen, natuurlijk bestaan die. Maar dat zijn er niet veel en bovendien gaat het vrijwel altijd om een tijdelijke fase in hun leven. En de happy singles van nu zijn ook niet de oude en eenzame singles van straks, want die wonen op een gegeven moment toch weer met iemand samen.'

Raar

Kortom, Nederland lijkt een land van tegenstellingen: wettelijk lopen we redelijk voorop, maar in de praktijk blijven we nogal gehecht aan een vrij traditioneel gezinspatroon.

'Nederland is zo'n raar land!' roept Dykstra bijna vrolijk. 'Het is bijvoorbeeld een land waar relatief weinig wordt gescheiden. In de VS loopt een op de twee huwelijken stuk. De meest recente schatting voor Nederland is dat een op de vier eerste huwelijken in scheiding eindigt. Het lage echtscheidingscijfer heeft te maken met de toename van het ongehuwd samenwonen. Scheidingen van ongehuwd samenwonenden komen in de cijfers niet terug. De regelgeving in Nederland is relatief gunstig voor ongehuwd samenwonenden, in schril contrast daarmee staat echter het lage aandeel van werkende en economisch onafhankelijke vrouwen in Nederland.'

De belangrijkste verklaring voor die lage arbeidsparticipatie van de vrouw is volgens Dykstra van financiële aard: 'Het minimuminkomen is in Nederland gedefinieerd als een gezinsinkomen, in de VS en Scandinavië is de noodzaak om te werken veel groter. Daarnaast zijn de mogelijkheden voor kinderopvang in Nederland ver achtergebleven. Maar dat is een beetje een kip-of-ei kwestie: werken vrouwen niet omdat de kinderopvang er niet is? Of is er geen kinderopvang omdat de vrouwen minder werken? Waar Nederland wel in uitblinkt zijn de mogelijkheden om parttime te werken. Eén, twee, drieënhalve of vier dagen, een werkrooster dat is aangepast aan de schooltijden van de kinderen: alles is mogelijk. In andere landen is het meestal alles of niets. Zo'n gunstige parttime-regeling werkt echter ook in de hand dat vrouwen in Nederland de zorgtaken blijven doen en economisch afhankelijk blijven.'

Daarom zou Dykstra Nederland zeker geen gidsland willen noemen als het gaat om hervorming van de samenlevingsvormen. Een conclusie die Katharina Boele Woelki ook al had getrokken: 'Juridisch is er veel bereikt, maar zonder budget komt er in de praktijk weinig van. Zo zijn de mogelijkheden voor kinderopvang in Nederland zelfs achterlijk te noemen.'

Taai

Het al dan niet 'uitgestelde' gezin blijft dus voorlopig de dominante samenlevingsvorm in Nederland. 'Het gezin is een ongelooflijk taai instituut', beaamt Christien Brinkgreve, hoogleraar sociale wetenschappen in Utrecht, in het bijzonder in de interdisciplinaire studie van gezinsverhoudingen. 'Dat heeft mij zelf ook verbaasd. In de jaren '60 en '70 werd er toch gedacht dat het huwelijk achterhaald was, geloofden we in veel verschillende verhoudingen, in LAT-relaties en communes, en het eigenlijk wel romantische idee dat een huwelijk net zo lang duurde als je zelf wilde. Iemand als Iteke Weeda voorspelde zelfs het einde van dat soort verbindingen, de toekomst bestond uit vriendschapsnetwerken. Deze zijn

'Het is een misverstand te denken dat de mensen steeds meer op zichzelf gaan leven.'

'De mens is toch een groepsdier.'

Christien Brinkgreve

inderdaad veel belangrijker geworden in onze samenleving, vooral vrouwenvriendenschappen, maar het gezin is toch veel taaier dan we dachten.' De vraag blijft waarom dat dan zo is. Wat is de intrinsieke waarde van het gezin? Is het gezin werkelijk zo'n sterk instituut, of geldt dat alleen voor een bepaalde fase van de maatschappelijke ontwikkeling? Bevinden we ons op een soort evolutielijn die loopt van de wildeman, via de in stamverband levende mens en de grootfamilie, naar het moderne gezin en ten slotte de ongebonden, individuele *mensch*? En bevinden we ons nu misschien in de overgang naar die laatste fase?

'Die ontwikkeling van groepsbepaald gedrag naar steeds meer ruimte voor eigen wil en eigen keuze, die klopt wel', bevestigt Brinkgreve. 'Maar het is een misverstand te denken dat de mensen dan ook steeds meer op zichzelf gaan leven. De mens is toch een groepsdier. Mijn laatste boek *'Vroeg mondig, laat volwassen'* gaat daar ook over. Jongeren willen steeds meer zelf kiezen en zelf bepalen wat ze doen, maar tegelijk is er een hele sterke oriëntatie op anderen, de angst voor eenzaamheid is groot. Die 'anderen' zijn heel divers. Het onderscheid tussen de verschillende groepen op scholen is vaak subtiel, maar wordt door de scholieren feilloos herkend en ze weten ook precies waar ze wel of niet bij willen horen. Je ziet dus twee mechanismen: aan de ene kant erbij willen horen, aan de andere kant je willen onderscheiden. Waarbij je steeds meer zelf de groep bepaalt waarvan je deel wilt uitmaken en waarbinnen je je wilt onderscheiden. Voor volwassenen geldt dat evenzeer.

Je hoort nog wel eens beweren dat de individualisering leidt tot sociale desintegratie, maar dat is niet waar. Er ontstaan alleen andere soorten groepen. De socioloog Duyvendak noemt dat 'lichte gemeenschappen': mensen organiseren zich minder rond familie, religie, buurt, maar in wandelclubs, eetclubs, etc. Het is losser, vrijblijvender en flexibeler, maar toch een vorm van groeperen. Internet is natuurlijk ook een prachtig voorbeeld. Daar schuilt ook een gevaar in. Sommigen blijken niet in staat om de weelde van die keuzevrijheid te dragen, het vermogen daartoe is ongelijk verdeeld. Er zijn veel mensen die de eisen van de tijd niet aankunnen. Juist die vrijheid geeft problemen van oriëntatie. Veel houvasten (kerk, klasse, sekse) zijn immers verdwenen. Hoger opgeleiden hebben daar in het algemeen minder problemen mee dan lager opgeleiden. Het gevaar is dat die laatste groep de boel loslaat en zich isoleert.'

Korenwolf

Blijft de vraag: is het gezin evolutionair gezien, dus voor de instandhouding van de soort, een noodzakelijk instituut? Neem bijvoorbeeld de korenwolf. Als het mannetje het vrouwtje heeft bevrucht, dan moet hij als de wiedeweerga maken dat-ie wegkomt, anders wordt z'n kop eraf gebeten. Dergelijke gewoontes schijnen bij meer dieren voor te komen. Dit lijkt niet bevorderlijk voor een harmonieus gezinsleven.

'Je kunt kinderen natuurlijk ook op een andere manier dan in een gezin voortbrengen', beaamt Brinkgreve. 'Maar het is interessant dat mensen toch voor het gezin blijven kiezen. Ondanks alle mogelijkheden en vrijheden, ondanks de boodschap dat een gezin saai is, dat kinderen een blok aan het been zijn en veel geld en tijd kosten. Veel jongeren stellen het stichten van een gezin dan ook uit, ze willen eerst van hun vrijheden gebruik maken en reizen en allerlei dingen doen, maar na hun dertigste worden veel mensen, vooral vrouwen, toch onrustig: kennelijk is er dan toch iets belangrijker, is er toch iets in ons dat sterker is. Mensen geven allerlei redenen om een gezin te stichten: het is gezellig, je kan wat doorgeven etc., maar daarnaast is er dan toch ook een soort drang, of instinct, die weliswaar niet alles bepalend is, maar die de taaierheid van het gezin deels verklaart. En goed, als je het evolutionair bekijkt, dan moeten we toch concluderen dat het gezin geen onhandige vorm is om kinderen voort te brengen: ondanks alle experimenten komen we toch meestal weer terug op man, vrouw en kinderen.'

[Kees Volkers]

Uit de Toren Maatschappelijke relevantie van Utrechts onderzoek

Wie staat bloed af aan de bloedbank? Wie geeft er geld aan goede doelen? Wie werkt als vrijwilliger of staat organen af na zijn dood? Welke mensen doen dit? Socioloog René Bekkers vroeg zich af of 'gevers' te typeren zijn. Voor zijn promotieonderzoek onderzocht hij ruim 1250 Nederlanders op hun 'geefgedrag'.

Wie geeft?

Bekkers heeft meteen een antwoord klaar op de vraag naar het *waarom* van zijn onderzoek. 'Ik vind het interessant om te kijken waarom mensen iets doen dat wel iets kost, bijvoorbeeld geld of inspanning, maar niet direct iets oplevert. Je krijgt er immers niks voor terug als je bloed geeft of 25 euro overmaakt aan de Nierstichting. Ik noem dat pro sociaal gedrag. Ik wilde weten waarom mensen zoiets doen en wat voor soort mensen dat zijn.'

Uit het onderzoek van Bekkers blijkt dat zeventig procent van de verschillen in het geefgedrag van Nederlanders wordt bepaald door de sociale omstandigheden waarin mensen leven en opgroeien. Slechts dertig procent van de verschillen zijn te herleiden tot persoonlijkheidskenmerken en een altruïstische instelling. De meest karakteristieke eigenschappen van mensen die geld, tijd, bloed en organen geven zijn in aflopende volgorde: hun hogere opleidingsniveau, hun sterkere religiositeit, het wonen in een kleinere gemeente, het hebben van een voltijds baan en een hoger inkomen, zo blijkt uit het onderzoek.

Uit de resultaten komt ook naar voren dat vooral de omgeving heel bepalend is bij geefgedrag. Bekkers: 'Een collectant belt aan, je wordt gevraagd voor een bestuur, vrienden vertellen over een goed doel, enzovoort. De sociale invloed is groot, je houdt rekening met wat mensen ervan denken. In bepaalde dorpen in Zeeland is het bijvoorbeeld bijna onmogelijk om vrijwilligerswerk voor de kerk te weigeren.' En hoe zit het met de rol van de familie? Bekkers: 'Ouders hebben veel invloed. Wanneer kinderen in hun jeugd het goede voorbeeld krijgen doordat ouders vrijwilligerswerk doen, is de kans groter dat zij later zelf ook vrijwilligerswerk gaan doen.'

Bekkers was enigszins verrast door zijn onderzoeksresultaten: 'Ik verwachtte dat persoonlijkheidskenmerken belangrijk zouden zijn, maar die spelen een bescheiden rol. Het is wel zo dat als mensen precies hetzelfde verdienen, de hoogopgeleiden veel meer geven dan de lager opgeleiden. Natuurlijk zijn er ook stereotypen bevestigd: mensen die openstaan voor veranderingen doen zelden vrijwilligerswerk voor de kerk. En netheid is atypisch voor allerlei soorten vrijwilligerswerk. Kortom: de vrijwilliger is te herkennen aan zijn slordige bureau.'

[Johan Vlasblom]

Foto: Mark Pel

Vooral sociale omstandigheden bepalen verschillen in geefgedrag

De sprong

Afgestudeerd, en dan?

Foto: Henk Pijl

Fleur Heinz (25) studeerde economie. Nu werkt ze als junior-onderzoeker bij Geowetenschappen. Op termijn hoopt ze te promoveren op 'The Rise of the Creative Class'.

Promoveren op een omstreden bestseller

Aio Geowetenschappen, dat klinkt als een onlogische 'career-move' voor een econoom.

'Misschien, maar dit kwam toevallig op mijn weg. Ik was al op gesprek geweest bij een andere werkgever, maar dit leek me een mooie kans om gelijk aan het werk te gaan. De onderzoeksplek die ik nu heb, zou oorspronkelijk een assistent-in-opleidingsplek zijn. Maar omdat nog niet duidelijk was of het geld er ook daadwerkelijk zou komen, hebben ze me een contract aangeboden voor tien maanden.'

Een baan voor tien maanden, is dat geen groot risico in deze economisch sombere tijden?

'Ik zie vrienden van mij die na een jaar solliciteren nog steeds geen echte baan hebben. Dan vind ik dat ik het goed getroffen heb. Overigens is de financiering van de aio-plek nu rond, dus kan ik ook gaan promoveren.'

In welk onderwerp ga je je de komende jaren vastbijten?

'De socioloog Richard Florida heeft in 2002 een boek geschreven dat wereldwijd een bestseller is geworden: 'The Rise of the Creative Class'. Daarin stelt hij dat de creatieve klasse van vitaal belang is voor het economische en sociale succes van een stad. Er is veel over dat boek te doen, omdat hij bijvoor-

beeld ook filiaalchefs van de McDonald's en basisschooldocenten tot de creatieve klasse rekent. Dat vinden veel mensen al te gortig. Ik ook overigens.'

En waarom ben jij de beste persoon voor dit onderzoek?

'Ik ben afgestudeerd op een onderzoek naar het effect van citymarketing op het locatiedrag van buitenlandse greenfield-investeers. Een greenfield-investering betekent dat een bedrijf uit het buitenland in Nederland een verkoop- of managementvestiging opent of een nieuwe fabriek laat bouwen.'

Ga je na je promotie in toga verder als hoogleraar?

'Daar heb ik nog helemaal niet over nagedacht. Ik ben niet het type dat al van jongs af aan een uitgestippeld carrièreplan had. Ik kies vrij impulsief wat ik leuk vind. Of ik mijn hele leven aan de universiteit wil werken weet ik nog niet. Ik zit er nu een paar maanden en het bevalt eigenlijk heel goed. Maar ik kan me ook voorstellen dat ik later nog een tijdje in het bedrijfsleven wil doorbrengen.'

[Wijbrand Schaap]

Illustrator zoekt kersverse alumni die willen vertellen over hun eerste baan: Illustrator.redactie@csc.uu.nl.

Beroep: apotheker

Van vader op zoon

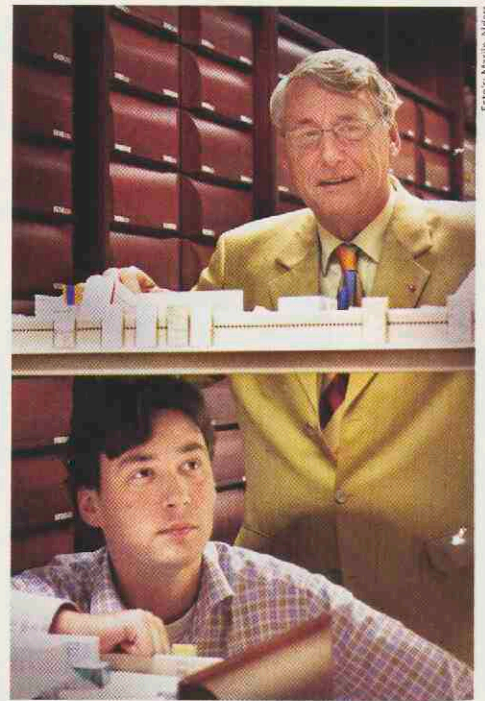
Familiebanden spelen een grote rol in het apothekersvak. Vaak gaan apotheken over van vader op zoon. Apotheek Hupperetz in Weert bijvoorbeeld is al vijf generaties lang ononderbroken in de familie. Apotheek Grendel in Gouda telt zelfs zeven generaties. Omdat de farmaciewereld zo klein is, kennen de Grendels en Hupperetzen elkaar. Vier Utrechtse alumni vertellen over hun familiebedrijf.

Jules Hupperetz (66)**Eigen bereidingen**

'Mijn passie voor het apothekersvak ligt in de eigen bereidingen. Vroeger maakte ik veel zelf: poeders, capsules, drankjes. Het gaat om tienden van milligrammen waarmee je ab-so-luut geen fouten mag maken. Dat hele precieze werk vond ik altijd erg leuk. Tegenwoordig worden geneesmiddelen voor 90 procent op industriële manier gemaakt, dat is veel goedkoper. Hartstikke jammer, want het enige waarin de apotheker uniek is, zijn de eigen bereidingen: je maakt iets wat een ander niet kan maken.

Apotheek Hupperetz bestaat al vijf generaties. De eerste generatie, een boerenzoon, is begonnen in Gulpen. Hij had drie zonen die allemaal apotheker zijn geworden. Een zoon nam de zaak in Gulpen over, een andere zoon vertrok naar Den Haag, de derde zoon -mijn grootvader- vestigde zich in 1898 in Weert. Tegenwoordig hebben we zo'n tienduizend klanten en twintig personeelsleden. Apotheek Hupperetz is in Weert een instituut. Mijn grootvader was loco-burgemeester van Weert. Als apotheker was hij zelfs verantwoordelijk voor de kwaliteit van het drinkwater in Weert.

Een apotheek is vaak een familiebedrijf. Als je er niet mee opgroeit, kom je niet op het idee om farmacie te gaan studeren. Daardoor is het een klein wereldje, iedereen kent elkaar. Collega Frans Grendel is iets later met farmacie begonnen dan ik. Toch kenden we elkaar, de studentenaantallen waren toen zó klein. We hebben ook allebei in het bestuur van onze beroepsorganisatie KNMP gezeten. Toen ik 65 werd vond ik het welletjes. Mijn zoon moest het overnemen. Twee kapiteins op één schip, dat werkt niet. Hoe moeilijk het ook is, je moet je terugtrekken. Nu doe ik niets meer. Ik ben wel nog op de achtergrond aanwezig en geef mijn zoon advies als hij dat wil. Ik heb nooit enige druk op mijn twee zoons uitgeoefend, maar ben toch blij dat ze allebei voor het apothekersvak hebben gekozen. Dat Julian de apotheek heeft overgenomen maakt me trots en gelukkig, dat is toch beter dan de zaak verkopen aan een wildvreemde.'

Julian Hupperetz (31)**Familiair belast**

'Ik ben familiair belast, iedereen voorspelde al dat ik apotheker zou worden. Ik heb het lang ontkend, wilde zelfs economie gaan studeren, maar het werd toch farmacie. Toen ik de practicumzaal zag, was ik om. Farmacie is een van de mooiste studies die je kunt doen. Het beperkte aantal studenten, de ons-kent-ons sfeer, de knusheid van het gebouw, dat alles levert een prima studietijd op. De onderlinge band tussen studenten was heel hecht. Als je een dag niet op de practicumzaal kwam, werd je uit bed gebeld. Met Arjen Grendel heb ik practica gedaan, en samen hebben we de kroegen onveilig gemaakt.

Het mooie aan het apothekersvak is de combinatie van theorie en praktijk. Het ene moment ben je bezig met het ontwerpen van protocollen, het andere moment voer je een gesprek met een klant. Service staat bij mij hoog in het vaandel. Als ik na sluitingstijd nog een geneesmiddel moet maken voor een klant, dan doe ik dat.

Een belangrijke taak van de apotheker is de controle op kwaliteit en interactie van geneesmiddelen. Er zijn meer dan tienduizend geneesmiddelen op de markt en sommige daarvan bijten elkaar. Het ene medicijn bestrijdt de werking van het andere medicijn, of het versterkt ongewenste bijwerkingen. De voorschrijvende arts weet dat ook wel, maar de apotheker is toch de specialist op dit gebied.

De naam Hupperetz staat al honderd jaar op de gevel, die moet voorlopig maar blijven staan. Ik ben de vijfde generatie Hupperetz. Mijn broer is ook apotheker, hij werkt in een apotheek in Berlicum. We hebben er niet om gevochten hoor, ik heb de zaak met instemming van de hele familie overgenomen. Om het farmacieverhaal nog sterker te maken: mijn vriendin is ook apotheker. Ik heb altijd gezegd dat ik nooit iets met een apotheker zou beginnen, dat kon ik mijn moeder niet aandoen. Helaas voor haar, nu zit ze met een bende farmaceuten aan tafel.'

Arjen Grendel (32)

Eigenwijs en gedreven

'Elk beroep heeft wel een stereotype beoefenaar, zo ook de apotheker. Een typische apotheker is eigenwijs en gedreven. Hij is een doorzetter die niet kan stilzitten en is sociaal zelfredzaam. Vroeger was een apotheker productgericht: hij keek naar wat er in het potje zat. Tegenwoordig kijkt een apotheker naar de klant: heeft een geneesmiddel wel het gewenste effect? Wij bieden onze klanten begeleiding aan. Wij kijken bijvoorbeeld of het gebruik van een inhalator voor astma nog juist is, geven relevante informatie over nieuwe ontwikkelingen, en vragen of er problemen zijn met het geneesmiddel.

Geneesmiddelen hebben me altijd geboeid. Je brengt een vreemde stof bij iemand naar binnen en veroorzaakt daarmee een verandering. Je kunt er bijvoorbeeld een ziekteproces mee stoppen of zelfs iemand psychisch beïnvloeden.

Ik wilde altijd de hogere hotelschool doen, zelf een hotel leiden was mijn ideaal. Dat heb ik heel lang volgehouden. Totdat iemand zei: als je farmacie studeert, kun je nog alle kanten op, met de hotelschool kan dat niet. Julian Huppertz is iets later begonnen met studeren dan ik, maar heeft me snel ingehaald. Daarna hebben we hetzelfde tempo aangehouden, we gingen hecht met elkaar om. We hebben veel mensen tot wanhoop gedreven door nachten over te slaan, en dan toch dat tentamen halen. Nu hebben we minder contact. De kroegen zijn een stuk veiliger geworden.

Dat apotheek Grendel de oudste familieapothek van Nederland is, vind ik wel erg bijzonder, maar is niet mijn verdienste. Het zegt niets over mijn kwaliteiten als apotheker. Als ik kinderen zou hebben, zou ik het heel leuk vinden als ze apotheker worden. Tegelijkertijd realiseer ik me wel dat het vak verandert. Ik denk dat apothekers de ontwikkeling van huisartsen zullen doormaken. De apotheker als persoon speelt geen rol meer, hij hoeft niet per se eigenaar te zijn van de apotheek. Die ontwikkeling zou ik betreuren. De inzet van een eigenaar-apotheker is toch hoger dan van een apotheker in loondienst. Zonder eigenaarapothekers zal de innovatie minder hard gaan.'

Frans Grendel (64)

Ivoren toren

'Het apothekersvak is in de loop der tijd erg veranderd. Vroeger zat je als apotheker in een ivoren toren, je wist niet wat er zich aan de balie afspeelde. Je zat ergens achterin de zaak je dingen te doen, klanten kenden je gezicht niet. Nu is dat totaal anders, het werk is veel meer cliëntgericht. Mijn zoon staat een groot gedeelte van de dag achter de balie. Hij is ook veel socialer dan ik, kan goed met personeel en cliënten omgaan. Daar had ik wat meer moeite mee, een typische eigenschap van mijn generatie.

Onze apotheek bestaat nu zeven generaties, het oudste familiebedrijf onder de apotheken in heel Nederland. De zaak is telkens van vader op zoon overgegaan. Het geeft toch wel een zekere trots dat je het al zolang overeind houdt. Met mijn zoon heb ik daardoor een raakvlak dat heel intens is.

Toen Arjen de zaak overnam, ben ik er radicaal uitgestapt. Ik had me voorgenomen: we gaan niet samenwerken. Dat had ik van mijn vader geleerd. Als je samenwerkt loop je het risico dat je toch ergens onenigheid over krijgt. Ik ben van de ouderwetse generatie, mijn zoon van de moderne. Als je een opvolger hebt, groei je er naartoe en houd je er rekening mee. Ik wilde de zaak optimaal aan mijn zoon overdragen, aangepast aan de eisen van de tijd. De laatste jaren heb ik nog flink geïnvesteerd in apparatuur.

Ik heb er bij Arjen nooit op aangedrongen om apotheker te worden, ik wachtte af. Op een ouderavond van de middelbare school van mijn zoon kwam er een leraar enthousiast naar me toe. 'Hé, wat leuk dat uw zoon farmacie gaat studeren.' Ik wist van niks. Had hij het op school wel al verteld, maar thuis nog niet. Thuis gaat het inderdaad vaak over de apotheek. Maar het is zeker niet het enige gespreksonderwerp. Er is meer op de wereld dan farmacie.'

[Leonie van den Schoor]

Arjen en Frans Grendel

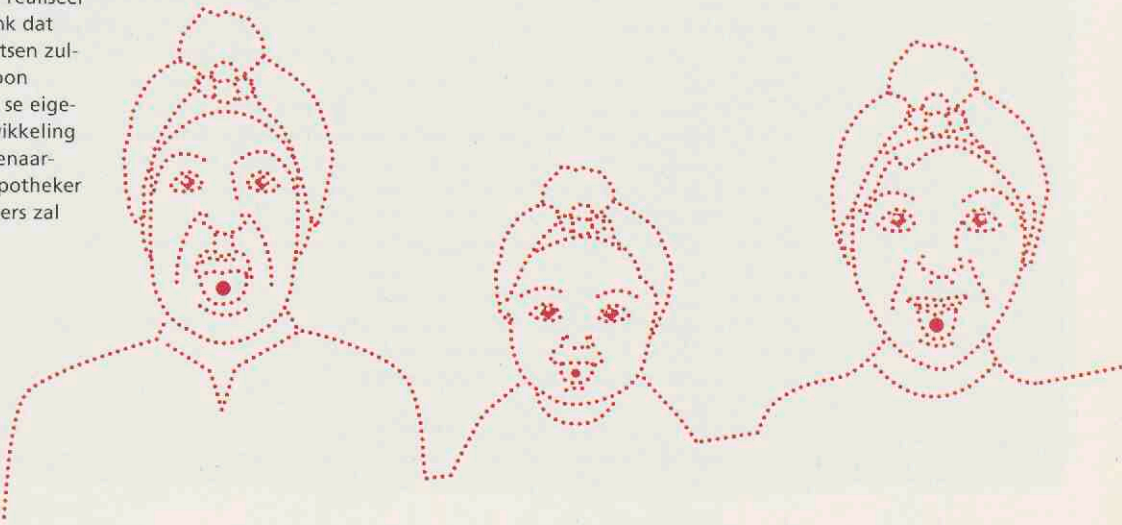
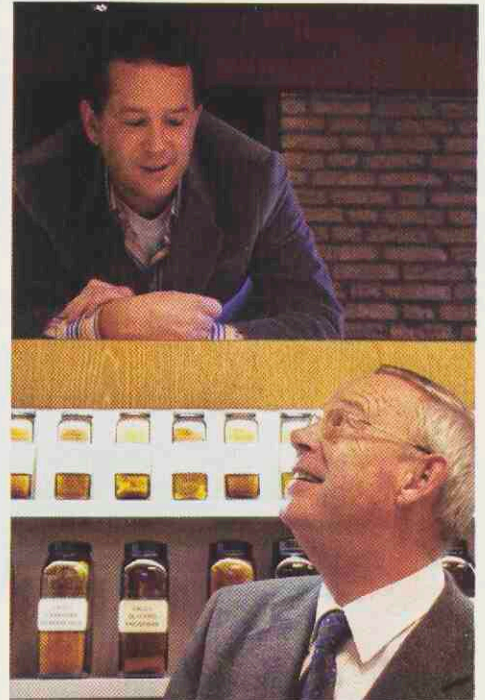

Foto: Marlijn Alders

Niets mooiers dan met Bach op de brug

Beatrijs Vissers studeerde in 1992 af als muziekwetenschapper. Anno 2004 werkt ze als stuurvrouw op de coaster Sea Riss.

Shifts van twaalf uur, en dat zeven dagen per week. Je hebt mensen die het tegen hun vijftigste rustiger aan gaan doen, maar zo iemand is Beatrijs Vissers dus niet. Als stuurvrouw op de kustvaarder Sea Riss draait ze sinds dit jaar lange diensten aan boord. Ze vervoert rollen staal tussen Duinkerken en de Thames, één van de drukste zeeroutes ter wereld.

Een rigoureuze ommezwaai? Zeker, maar niet de eerste in haar leven. Vissers groeide op in Roosendaal en bracht haar lagere en middelbare schooltijd door bij de nonnen. Ze studeerde pedagogiek aan de Katholieke Leergangen. Ze kreeg een dochter met de man met wie ze nog steeds gelukkig getrouwd is en werkte op een kinderdagverblijf. Tot ze pianoles nam.

'Vroeger mocht ik nooit pianospelen, maar in Utrecht ben ik naar het Cantoraat gegaan. Ik kreeg les van een muziekwetenschapper en ontdekte dat muziekwetenschap ook een heel leuke studie was.' Op haar dertigste begon ze. 'En het was één groot feest.'

Vanuit haar studie kon ze direct door naar een baan bij de Concertzender, de concurrent van Radio 4 die toen nog in de kinderschoenen stond. 'Ik heb er hard aan meegewerkt om

de Concertzender een professioneler karakter te geven. Het was nog heel avontuurlijk in die eerste tijd, maar gaandeweg werd het bedrijf bureaucratischer.'

Het begon alweer te knagen. Een serie overlijdensgevallen in haar familie leidde er definitief toe dat Vissers een ander leven zocht.

Via een varende kennis hoorde ze van de verkorte zeevaartopleiding. Ze begon eraan in de weekends, naast haar werk voor de Concertzender. 'Ze gaven me alle ruimte om ook mijn noodzakelijke vaarstages te maken.' Uiteindelijk besloot Vissers haar werk met haar geliefde muziek neer te leggen en de sprong te wagen. Met alle papieren op zak kon ze aanmonsteren op een kustvaarder.

Vandaag de dag draait Vissers volop mee op het schip, twee maanden op, twee maanden af. Tijdens de verlofmaanden werkt ze soms weer aan programma's voor de Concertzender. Gelukkig kan ze ook aan boord naar haar favoriete muziek luisteren. 'Helaas weigert de CD-speler soms door de trillingen van de motor en dan ben ik aangewezen op Classic FM. Maar er is niets mooiers dan 's nachts op de brug te staan en naar Bach te luisteren.'

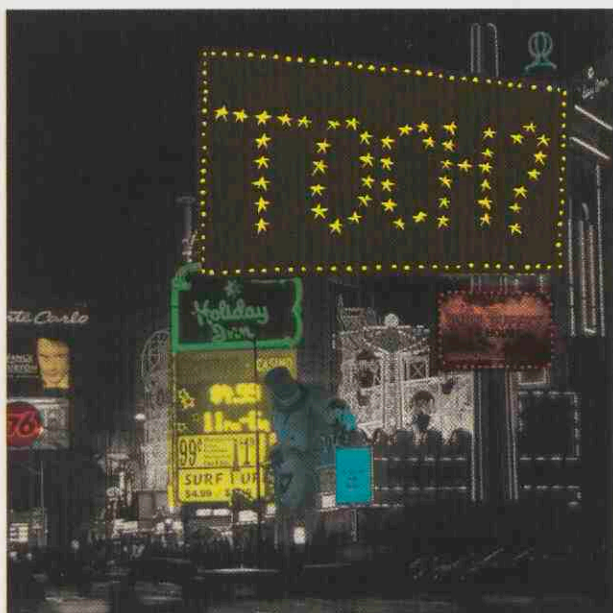
[Wijbrand Schaap]

Illustrator zoekt alumni die een opmerkelijke zisprong maakten: Illustrator.redactie@csc.uu.nl.

Column Bas Haring

De vragen zijn niet op. Heus niet. Ik geloof niet dat de vragen ooit op zullen zijn. Dat niet iedereen het daarmee eens is blijkt uit het regelmatig uitgesproken zinnetje: 'We weten nog zoveel niet'. Dat we nóg zoveel niet weten impliceert dat dit ooit anders zal zijn: het is nóg 19 kilometer fietsen naar Baarn, maar ooit zullen we er zijn; er passen nóg drie appels in de zak, maar hij zal ooit vol zijn. Nog 3416 vragen te gaan en we weten het. Alles.

Ik geloof daar niet in. Temeer daar er vragen zijn waar geen antwoord op bestaat. Gemene vragen. Zoals de vraag die een oude zeurderige dame vandaag aan mij stelde: 'Weet u wel dat u hier helemaal niet mag fietsen?' In het Wilhelminapark; op het fietspad. Wat nu? Ik wist dat ik daar wél mocht fietsen en ieder antwoord zou verkeerd zijn. 'Nee' impliceerde dat ik beter had moeten weten en 'ja' betekende dat ik erkende een overtreder te zijn. Stel nooit dit soort vragen!

De leukste vragen zijn natuurlijk de vragen waar men antwoord op denkt te hebben, terwijl dat stiekem helemaal niet zo is. Er zijn trucs om dat soort vragen te vinden. Eén truc is om goed te letten op het woordje 'toch'. Als een spreker of schrijver dit woord gebruikt, spits dan oren, want de goede vraag ligt op de loer.

'Het is *toch* schandelijk.'

'Dat weet iedereen *toch*.'

En: 'Hij kan er *toch* niets aan doen.'

'Toch' is een grappig woordje. Hoewel het een uitspraak lijkt te versterken sijnelt de twijfel van de spreker er onbewust doorheen. Alsof hij weet dat het allemaal zo zeker nog niet is. Is het inderdaad schandelijk? Weet iedereen het echt? En kan hij er werkelijk niets aan doen?

We zullen het nooit weten. En om dat te benadrukken moeten we het juist vragen.

Utrechtse stellingen

Prikkelende, humoristische en intrigerende stellingen uit Utrechtse proefschriften

Het tekort aan organdonoren veroorzaakt niet alleen morbiditeit en mortaliteit bij de patiënten op de wachtlijst, maar ook bij hun naasten.

[Marc Liliën, *Geneeskunde*]

Men moet zich steeds afvragen of datgene wat nieuw is in de geneeskunde niet bijna een eeuw geleden ook al toegepast werd.

[Pieter Dik, *Geneeskunde*]

Het grootste milieuprobleem is overbevolking. Milieuactivisten met kinderen zijn dan ook niet serieus te nemen.

[Erik Tuenter, *Geowetenschappen*]

Mensenkennis is een significante bijwerking van chemotherapie.

[Joan Somers, *Diergeneeskunde*]

Het leven is eenvoudig voor wie de complexiteit ervan accepteert.

[René Bekkers, *Sociale Wetenschappen*]

Zolang het nemen van risico's aantrekkingskracht uitoefent op mensen is geen afname van het aantal geslachtsziekten te verwachten.

[Pauline Ellerbroek, *Geneeskunde*]

De meeste huisdieren zijn beter af zonder de mens.

[Claudia Vinke, *Diergeneeskunde*]

Een dagelijks klimaatbericht heeft meer nieuwswaarde dan een dagelijks weerbericht.

[Albert Klein Tank, *Natuur- en Sterrenkunde*]

Buitenaards leven wordt wereldwijd bejubeld, terwijl we het aardse leven naar de maan helpen.

[Gerlinde de Deyn, *Geowetenschappen*]

Drie generaties Spijkerboer brachten hun studietijd door in Utrecht.
Een portret van een moeder en haar vijf dochters die niet alleen alle zes
in Utrecht studeerden, maar ook allemaal reünist van de UVSV zijn.

De Utrechtse tijd van de Spijkerboeren

De familie Spijkerboer, een hechte club. Consciëntieuze werkers. Van het type: dat terrasje moet je eerst verdienen. Maar ook: gevoel voor humor, een keiharde lach en fonkelende, blauwe ogen. Alle kinderen (vijf dochters en zoon Jan die in Arnhem studeerde) zijn inmiddels over het land uitgewaaierd, alleen moeder Mieke woont nog in Utrecht. Ze hebben zich verzameld aan de ronde tafel bij de oudste dochter Eke in De Bilt. Werden de dochters gepusht om voor Utrecht te kiezen? Mieke: 'Mijn man en ik zijn altijd enorm Utrecht minded geweest, want we hadden allebei dik goede herinneringen aan onze Utrechtse studententijd. Derk Jan studeerde theologie, ik Spaans. Maar nee, sturend waren we niet. De kinderen konden de studie van hun keuze doen, waar dan ook. Nu ja, als ik eerlijk ben: Leiden viel buiten beschouwing.' De dochters gieren. Karin: 'En Amsterdam was Sodom en Gomorra'. Eke nuanceert het standpunt van haar moeder: 'Ik denk dat pa er gewoon vanuit ging dat wij voor Utrecht kozen. Hij legde het ons niet op, maar het was wel tussen de regels door te lezen.'

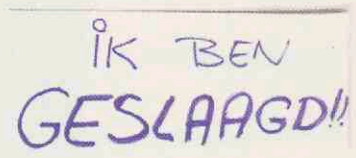
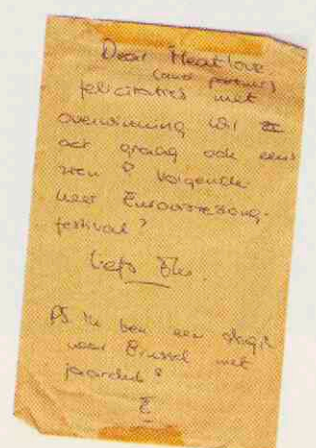
Panty's en sokken

Toen vader Derk Jan in 1976 predikant werd in Utrecht, verhuisde het gezin van Santpoort naar de Willem Barentszstraat in Utrecht. Eke startte in dat jaar met haar studie pedagogiek en had het geluk direct een kamer te vinden, zo ongeveer om de hoek. Eke: 'Ons is altijd te verstaan gegeven: zodra je gaat studeren, verlaat je het warme nest. Mijn moeder heeft zelf een geweldige studententijd gehad, op kamers aan de Nieuwe Gracht. Wat heeft die gefeest! Ze heeft alles eruit gehaald. Zelfs toen ze al verloofd was met mijn vader en hij een jaar in Canada studeerde, ging ze vrolijk door met uitgaan, met zijn vrienden. Zo'n geweldige tijd gunde ze ons ook.' Mieke: 'Omdat het moeilijk was om een kamer te vinden, zaten de meeste dochters in het ouderlijk huis op kamers. Dat kon makkelijk in dat grote huis. Maar ze mochten alleen in het weekend bij mij eten en tv kijken beneden in de kamer was niet toegestaan. Ze mochten zich alleen beneden

vertonen om hun fiets te pakken.' Karin: 'We waren kieskeurig. Als je thuis een grote kamer hebt, dan ga je toch geen klein hok huren?' Maar uiteindelijk zaten alle meisjes in hun tweede studiejaar op kamers. Ze waren al snel self supporting. Eke: 'De kleine wasjes deed ik met de hand in mijn kamer.' Anje: 'Je panty's.' Iedereen lacht en weet: nu komt het verhaal van de panty's. Eke: 'Als er een ladder in mijn panty zat, knipte ik het kapotte been eraf en trok een andere panty erover heen aan, waarvan het andere been kapot was. Het was wat kil in het kruis, maar het was een zuinige maatregel.' Liesbeth: 'Ik had een sla-centrifuge en daar deed ik mijn sokken in. Dan droogden ze sneller.'

Briefjes

Grootvader Spijkerboer studeerde natuurkunde in Utrecht en was lid van het USC. Grootmoeder Spijkerboer, studente wiskunde, werd in 1908 lid van UVSV. Mieke werd lid in 1953 en ontmoette een jaar later Derk Jan tijdens het elfde lustrum van deze meisjesvereniging, terwijl ze walsten op het Lepelenburg. Dat alle dochters lid werden van deze vereniging, was beslist hun eigen keuze, verzekeren ze. De een dacht eerst aan Veritas vanwege het lekker eten (Karin), de ander aan Unitas (Eke), maar de UVSV bleek toch het aantrekkelijkst. Anje: 'Ik had thuis al zoveel leuke verhalen over deze vereniging gehoord. Wel heb ik mijn broer Jan beloofd dat ik nooit een plooirok en parelketting zou dragen. Dat briefje heeft zeker vijftien jaar in de keuken gehangen.' De mening dat de gedeelde smart van het novitaaat de zusterlijke band extra hecht heeft gemaakt, wordt niet door iedereen gedeeld. Liesbeth: 'Je kunt elkaar ook troosten als je een tentamen niet hebt gehaald. Dat smeedt ook een band. Overigens zagen we elkaar nooit op de UVSV.' Anje: 'Natuurlijk wel! Jij en ik hadden op dezelfde avond jaarclubavond, alleen hadden we dan geen contact met elkaar.' Karin: 'Ik trok meer op met mijn huisgenoten en jaarclub dan met mijn zusjes. Ik zocht ze gewoon niet op. Maar we waren er wel altijd voor elkaar. We gooiden eindeloos briefjes bij elkaar in de bus met 'succes met je tentamen' of 'je kunt het' erop. Soms zat er een zakje drop bij.'

Kroegtijger

Eke, vinden ze unaniem, was de meeste consciëntieuze van het stel. Mieke: 'Het was voor Eke allemaal niet zo makkelijk. Niet alleen omdat ze de oudste was, en het krapst bij kas zat, maar ook omdat ze afstudeerde vlak na pa's overlijden in 1981.' Had Marieke als jongste andere privileges? Onder luid gekrijs van haar zussen antwoordt ze theatraal: 'Ik had het 't allerzwaarste.' 'Ooooooh, Marie, hoe kun je het zeggen!' roept Liesbeth. Marieke: 'Financieel had ik het makkelijker. En net als Eke ging ik meteen al in mijn eerste jaar op kamers, ik kon in het huis van Karin op de Nobelstraat terecht. Ik heb wel gewoon gehospiteerd hoor. Ik hoefde trouwens niet minder dan Eke verantwoording af te leggen over mijn studievoortgang. Omdat ik al na drie maanden stopte met informatica in Utrecht, moest ik als Tweede Fasestudent flink aanpoten om toch op tijd mijn propedeuse econometrie in Amsterdam te halen. Ik bleef wel in Utrecht wonen en bleef gewoon lid van de UVSV.' Marieke, die bij haar zussen te boek staat als zorgeloos feestbeest, ging lekker haar eigen gang en haalde de tentamens op haar sloffen. Geen feest sloeg ze over, in tegenstelling tot haar zussen die nog wel eens thuis bleven om te blokken voor een tentamen. Op de vraag wie de grootste kroegtijger van de familie was, kijken alle zusjes instinctief Mariekes kant op. Als deze vervolgens roept: 'Nee, ma was de grootste kroegtijger van ons allemaal!' moet het geschater van de Spijkerboeren over de hele Utrechtse Heuvelrug hoorbaar zijn.

'Ma was de grootste kroegtijger van ons allemaal'

Vinnige grappen

Alle vriendjes moesten door de ballotage. Behalve William. Als vriend van de oudste zus werd hij op handen gedragen door de rest. Nee, dan Björn, het eerste vriendje van de jongste. Ze vertelt: 'Ik kende hem nog maar net en dacht: ik doe lekker gek en neem hem mee naar huis. Hij werd meteen de eerste avond afgeserveerd door mijn zusjes.' Anje: 'Hij had geen kans.' Mieke: 'Hij werd gewoon afgemaakt. Maar ja, hij ging breeduit op de bank zitten waar ik altijd op zat. En hij zat te zoenen met Marieke. Nou jaaaa, dacht ik.' Na drie weken was het uit. Marieke: 'Je kon in ons gezin niet in

alle openheid zeggen dat je verliefd was of een vriendje had, daar werden vinnige grappen over gemaakt. Dat vond ik niet altijd makkelijk.' Had Eke een voorbeeldrol? Nee, zeggen de zusjes. Ja, zegt de moeder: 'Dat willen ze nu niet toegeven, maar dat was wel zo. En dat ze al snel een vriend had, vonden ze berespannend. Er werd gewoon op die jongen gelóerd door de meiden.' Liesbeth: 'Toen ik nog thuis woonde, was het voor mij het einde om op bezoek te gaan in het studentenhuis van William.'

Dat ze 'Utrecht' met elkaar delen, lijkt niet iets waar de zusjes veel over nadenken. Wel zegt Eke: 'Het klinkt hoogdravend, maar we spreken dezelfde taal en kennen dezelfde mensen.' Mieke: 'Weet je wat ik nooit zal vergeten? Het UVSV-lustrum in 1994, waarin alle jaren achter elkaar over de Nieuwe Gracht liepen, heen en terug. Eerst zag ik aan de andere kant van de gracht Eke lopen, daarachter Karin, Anje, Liesbeth, Marieke. Het kwam allemaal zo prachtig samen.' *[Chiara Soldati]*

- *Vader Derk Jan Spijkerboer (1931 - 1981), Theologie, kandidaats in 1955. Was predikant in Drumpt, Santpoort en Utrecht*
- *Moeder Mieke Spijkerboer-Van de Velde (1936), kandidaats Spaans in 1957 (huwelijk in 1957). Gepensioneerd administratief medewerkster UMC Utrecht, doet vrijwilligerswerk*
- *Eke Blijham-Spijkerboer (1958), Klinische pedagogiek, doctoraal in 1982. Werk: Onderwijsadviseur*
- *Karin Spijkerboer (1960), Farmacie, apothekersexamen in 1988. Werk: Ziekenhuisapotheker*
- *Anje Spijkerboer (1962), Geneeskunde, artsexamen in 1988. Werk: Radioloog*
- *Liesbeth Spijkerboer (1964), Logopedie (HBO), examen in 1987. Werk: Vrijgevestigd logopedist*
- *Marieke Spijkerboer (1970), 1 jaar informatica in Utrecht, daarna econometrie in Amsterdam: doctoraal in 1994. Werk: Adviseur algemeen directeur Inspectie Werk en Inkomen*

Kiek!

Uit het album van een alumnus

Prins Nicolaas

Eind 1978 kochten de vaders van twee eerstejaars studenten een pand in Oudwijk, vlakbij het Utrechtse Wilhelminapark. Een groot huis met negen kamers en een inpandige garage. De twee eerstejaars vonden zeven huisgenoten en zo werd het studentenhuis Prinsenstraat 11 & 11 bis gevormd. De gemene deler van de bewoners was en is dat zij lid zijn van het Utrechtsch Studenten Corps.

Op de foto 'Prins Nicolaas' staan de bewoners van het eerste uur: Zweers, Hoogendijk, van Bruggen, van Bonzel, de Jong, Blijham, Posthuma, Phoa en Blauw (v.l.n.r.). De foto is opgenomen in het lustrumboek dat dit jaar verscheen ter gelegenheid van het vijfde lustrum.

Het huis veranderde steeds van samenstelling, maar het karakter veranderde niet: zonder kapsones en gezellig. Studieresultaten werden

nooit uit het oog verloren. De onderlinge band tussen huisgenoten en oud-huisgenoten is altijd sterk geweest en jaarlijks vinden activiteiten plaats om die band in stand te houden: borrels op sociëteit PhRM en een hockeywedstrijd tussen huis en oud-huis om de Ferry Hoogendijkboekaal, vernoemd naar een te vroeg overleden oud-huisgenoot (tweede van links op de foto).

In 2001 richtten huisgenoten en oud-huisgenoten de Stichting Prinsenstraat 11 & 11 BIS op, die het huis aankocht. De belangrijkste doelstelling van de stichting is het instandhouden van het studentenhuis Prinsenstraat 11 & 11 bis.

[Stefan Pieters]

Illustrator zoekt foto's met een verhaal. Stuur uw bijdrage naar Illuster, Postbus 80125, 3508 TC Utrecht. Mailen kan ook: Illuster.redactie@csc.uu.nl. Bij vermelding van naam en adres krijgt u de foto retour.

In de aula van het Academiegebouw verzamelden zich eind september 24 teams voor de eerste 'Jonge Alumni Pubquiz'. De ongekroonde koning van de pubquiz Larry Kendrick, van het Utrechtse café Florin & Firkin, vuurde vragen af in verschillende categorieën. Hij werd bijgestaan door een panel van bekende (bijna) alumni. De organisatie van de pubquiz was in handen van de commissie jonge Alumni.

Eerste pubquiz voor jonge alumni

Hoe lang is een lichtjaar?

Winnaar van de eerste pubquiz voor jonge alumni was het team Adonutplus. Voor alumni die onder de kerstboom hun eigen pubquiz willen organiseren, volgen hier de vragen en antwoorden.

Prof.dr. Willem Hendrik Gispen, rector magnificus van de Universiteit Utrecht, stelde vragen in de categorieën natuur & wetenschap en universiteit.

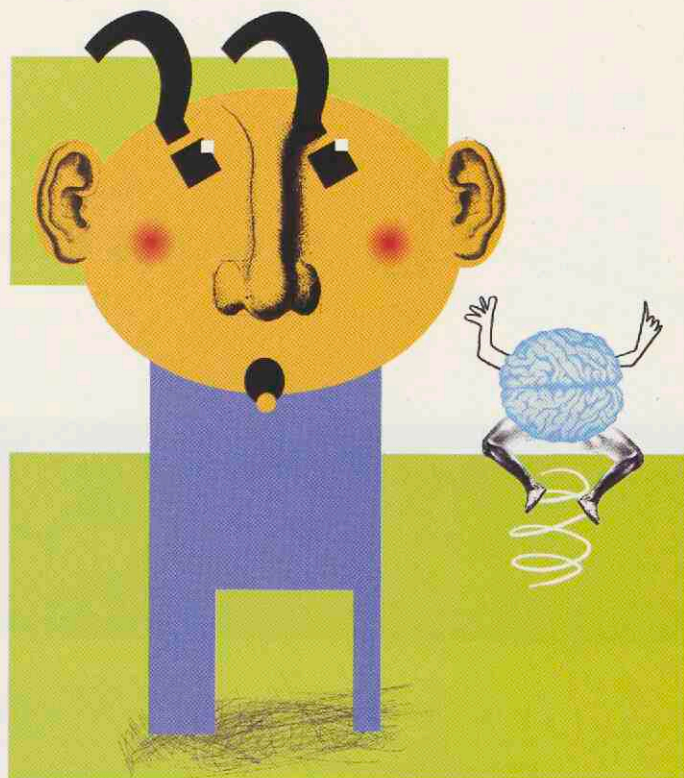
1. Welke wetenschapper zei: 'DNA, iedereen heeft het er altijd over, maar niemand heeft het ooit gezien'?
Was dat Pavlov, Lysenko of Noerejev?
2. Wanneer een zenuwcel in je ruggenmerg zo groot zou zijn als een tennisbal, wat is dan de lengte van de zenuwbaan tussen je ruggenmerg en je voet: 16 meter, 160 meter of 1600 meter?
3. Uit welke leer zijn de termen 'talenknobbel' en 'wiskunde-knobbel' afkomstig?

Prof.dr. Maarten van Rossem is bijzonder hoogleraar Nederlandse cultuur van de twintigste eeuw in internationale context. Tijdens de pubquiz behandelde hij vragen over geschiedenis en actualiteit.

4. Welke tien landen zijn op 1 mei lid geworden van de Europese Unie?
5. Wat is de betekenis van de woorden Glasnost en Perestrojka?
6. Hoe oud was Hitler toen hij zelfmoord pleegde?

Laatstejaarsstudente organisatiepsychologie Tijn Ponjee is naast haar studie topsporter. Ze schaatst én skeelert en stelde vragen over sport.

7. Het verschil tussen inline skaten en skeelers is het aantal wieljes; skeelers is met vijf wieljes en inline skaten met vier. Er is nu een nieuwe ontwikkeling in het skeelers wat betreft de wieljes. Welke is dat?
8. Bij het WK-skeelers verschenen maar liefst 54 landen aan de start. Welk Europees land is het beste in skeelers?
9. Waar werden de schaatswedstrijden van de Olympische winterspelen in 1988 gehouden en welke Nederlandse schaatsster won hier gouden medailles?

Alumna Muziekwetenschap Vrouwke Tuinman is columnist, redacteur, journalist, recensent en presentator. Ze stelde de jonge alumni vragen over muziek, literatuur en poëzie.

10. Wie zijn of waren de Grote Drie van de Nederlandse literatuur van de twintigste eeuw?
11. Wat is het meest gesampled klassieke muziekstuk?
12. Noem vier programma's op radio of televisie waar Wim T. Schippers aan heeft meegewerkt.

Algemene vragen:

13. Hoeveel medailles heeft de Nederlandse Olympische equipe gehaald in Athene?
14. Hoeveel studenten studeren aan de Universiteit Utrecht?
15. Hoeveel ministeries heeft de Nederlandse overheid?
16. Hoe heet het ruimtevaartuig dat met 310 km per uur kapot viel in de VS en wat ging er mis?
17. Welke disciplines heeft de zevenkamp?
18. Hoe lang, in miljarden kilometers, is een lichtjaar?
19. Sinds 1901 worden jaarlijks de Nobelprijzen uitgereikt aan wetenschappers die een belangrijke bijdrage aan de wetenschap hebben geleverd. Hoe vaak is de prijs uitgereikt aan wetenschappers die gestudeerd of gedoceerd hebben aan de Universiteit Utrecht?
20. Wie doodde volgens de Griekse mythologie Medusa?
21. Welk formule 1 team heeft op 17 september besloten er na dit seizoen mee te stoppen en wie zijn de twee chauffeurs die rijden voor dat team?
22. Voor welke twee Engelse voetbalclubs spelen Edwin van der Sar en Jimmy Floyd Hasselbaink?
23. Welke ster staat, afgezien van de zon, het dichtst bij de aarde?
24. Wanneer werd de huidige Domkerk gebouwd?
25. Welke twee schilderijen van Munch werden afgelopen zomer gestolen en in welke stad gebeurde dat?
26. Hoeveel landen doen mee aan de paralympics?
27. In welk jaar is de Universiteit Utrecht gesticht?
28. Wat betekent Al Quaeda?
29. Welk dier is het symbool van de republieken in de V.S.?
30. Wie schreef het boek 'De Passievruucht'?

1. Lysenko • 2. 1600 meter • 3. Frenologie • 4. Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Slovenie, Slowakije en Tsjecho • 5. Openheid, recon-structie/herverorming • 6. 56 jaar • 7. Vier wielen, maar dan groter • 8. Italië • 9. Calgary, Canada (Olympic Oval), Yvonne van Gennip • 10. Mulisch, Hermans, Reve • 11. De vijfde symfonie van Ludwig van Beethoven • 12. Sesamstraat • 13. 22 medailles • 14. 24.600 studenten • 15. 13 ministeries • 16. Genesis. Een barters die voor het openen van de para-chute moest zorgen, was detect • 17. 100 meter horden, hoogsprongen, kogelstoten, 200 meter sprint, 800 meter, versprengen, speerwerpen • 18. 500 miljard kilometer • 19. Twaalf keer • 20. Perseus • 21. Jaguar, Mark Webber en Christian Klien • 22. Fulham en Christian Klien • 23. Proxima Alpha Centauri • 24. 1254 • 25. Madona en De Schreeuw, Oslo • 26. 136 landen • 27. 1636 • 28. De basis • 29. Ollifant • 30. Karel Glastra van Loon

Utrechts Universiteitsfonds / Alumnibureau

In 1886 werd het Universiteitsfonds opgericht door alumni van de Universiteit Utrecht. Sindsdien zet het U-fonds zich in voor de Universiteit Utrecht. Zo stelt het bijzondere leerstoelen in, subsidieert het studentenactiviteiten en regelt het sociale zorg voor studenten in financiële nood. Het Universiteitsfonds is tevens het Alumnibureau van de Universiteit. Het bureau heeft een uitgebreid programma voor alumni in binnen- en buitenland en voor jonge alumni. Binnenkort verschijnt de nieuwe U-fonds-alumnipas. Kijk voor meer informatie op deze pagina's of op www.ufonds.uu.nl.

Afscheid Hans Vliegthart, welkom Arie Smit

Tijdens de jaarvergadering op 17 september heeft Hans Vliegthart onder grote belangstelling zijn functie neergelegd als voorzitter van het Universiteitsfonds. In zijn afscheidstoespraak sprak Vliegthart zijn zorg uit over de toenemende verslechtering in het onderwijs door de aanhoudende bezuinigingen van het huidige kabinet. Vliegthart riep alle aanwezigen met klem op om hun stem te verheffen tegen deze ontwikkelingen. Daarna was er gelegenheid voor de wat feestelijker accenten. Opvolger Arie Smit prees Vliegtharts verdiensten voor het Universiteitsfonds, met name het alumnibeleid en het beleid rond de bijzondere leerstoelen. Arie Smit, alumnus Scheikunde, is op dit moment algemeen directeur van TELEAC/NOT en heeft vanuit deze functie warme belangstelling voor educatie in het algemeen en de moderne overdrachtsmiddelen die daarbij dienstig kunnen zijn. In het bestuur van het Universiteitsfonds heeft hij jarenlang de functie van vice-voorzitter bekleed, en de portefeuille 'studentenzaken' beheerd.

Studentencommissie 2004. v.l.n.r. Merijn Tops, Marjan de Kruik, Margreet de Looze en Frank van Rijnsoever.

Studentencommissie 2004/2005

Het Universiteitsfonds heeft een nieuwe studentencommissie voor het jaar 2004/2005. Deze commissie van vier studenten adviseert het bestuur van het Universiteitsfonds over de subsidieverlening aan studenten en studentenorganisaties. *Informatie over spreekuren en subsidies van de commissie kunt u vinden op www.ufonds.uu.nl.*

Bijzondere Leerstoelen

Benoeming

Het bestuur van het Utrechts Universiteitsfonds heeft:

- per 1 november 2004 voor een periode van vijf jaar dr. H. Aarts benoemd tot Bijzonder Hoogleraar 'Sociale Cognitie en Doelgericht Gedrag' bij de faculteit Sociale Wetenschappen.
- per 1 oktober 2004 prof.dr. J.J. Schippers opnieuw benoemd voor een periode van vijf jaar tot Bijzonder Hoogleraar 'Arbeids- en Emancipatie-economie' bij de faculteit Rechtsgeleerdheid, Economie en Bestuurs- en organisatiewetenschap.

Ontslag

Het bestuur van het Utrechts Universiteitsfonds heeft:

- per 1 oktober 2004 eervol ontslag verleend aan prof.dr. F. Verhulst, bijzonder hoogleraar 'Kwantitatieve analyse van dynamische systemen' bij de faculteit Wiskunde en Informatica, wegens het bereiken van zijn emeritaat.
- per 1 juli 2004 eervol ontslag verleend aan prof.dr. R.L.M. Vissers, bijzonder hoogleraar 'Geologie' bij de faculteit Geowetenschappen, wegens diens benoeming tot gewoon hoogleraar bij dezelfde faculteit.
- per 1 juli 2004 eervol ontslag verleend aan prof.dr. C.G. Langereis, bijzonder hoogleraar 'Paleomagnetisme' bij de faculteit Geowetenschappen, wegens diens benoeming tot gewoon hoogleraar bij dezelfde faculteit.

Alumni-ambassadeurs in het buitenland

Internationalisering is een gegeven geworden. Tal van masterprogramma's worden in het Engels aangeboden. Een op de zes studenten volgt tegenwoordig een gedeelte van de studie in het buitenland. In samenwerking met het Bureau Buitenland is in de afgelopen maanden een netwerk op poten gezet van alumni in het buitenland die belangstellende studenten graag willen informeren. Via de website www.alumni.uu.nl/ambassadors kunnen studenten zoeken naar het land van hun voorkeur en hun vragen stellen. En uiteraard geldt hetzelfde voor studenten in het buitenland die graag naar Utrecht willen komen.

Fonds op naam

Enkele weken voor zijn overlijden heeft prof.dr. Pieter VerLoren van Themaat een Fonds op Naam ingesteld bij het Utrechts Universiteitsfonds. Het Fonds Internationaal Economisch Recht heeft ten doel om een bijdrage te verlenen aan het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek op het terrein van het internationaal economisch publiekrecht.

Pieter VerLoren van Themaat werd in 1919 geboren. Hij studeerde vlak voor de Tweede Wereldoorlog af aan de Universiteit Utrecht. In de oorlogsjaren was hij werkzaam op het Rijksbureau voor IJzer en Staal. Na de oorlog promoveerde hij op het onderwerp internationaal belastingrecht.

Later werkte Pieter VerLoren van Themaat bij het ministerie van Economische Zaken. In de jaren vijftig vertrok hij naar Brussel, waar hij van 1958 tot 1967 directeur-generaal voor concurrentie was bij de Europese Commissie. Hij werd in 1981 de eerste Nederlandse advocaat-generaal bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap in Luxemburg. Ook doceerde hij sociaal-economisch recht aan het Europa Instituut van de Universiteit Utrecht. VerLoren van Themaat schreef met P.J.G. Kapteyn een standaardwerk over het Europese recht. Hij werd in 1958 en 1986 koninklijk onderscheiden.

Pieter VerLoren van Themaat overleed in juli 2004 op 85-jarige leeftijd in zijn woonplaats Bilthoven.

Alumni-agenda

- 14/02/05: Alumni lunch Madrid (o.g.v.)
- 18/02/05: Alumniborrel
- 02/04/05: Universiteitsdag 2005
- 14/04/05: Utrecht Lecture New York (o.g.v.)
- 15/04/05: Utrecht Lecture Washington (o.g.v.)
- 20/05/05: Alumniborrel
- 09/09/05: Alumniborrel
- 22/09/05: Jongeren-evenement
- 01/10/05-20/11/05: Utrecht Lezingen in de regio
- 25/11/05: Alumniborrel

Bezoek voor de meest recente ontwikkelingen en activiteiten onze website: www.ufonds.uu.nl

Alumnipas

Het Universiteitsfonds/Alumnibureau geeft al zijn begunstigers jaarlijks de alumnipas. De pas geeft korting op praktisch alle soorten activiteiten in de universitaire gemeenschap.

Educatie: gratis lidmaatschap van de universiteitsbibliotheek • kortingen op postacademisch onderwijs bij 12 faculteiten.

Cultuur: korting op cursussen bij Cultureel Centrum Parnassos • korting op cursussen bij Cultureel Studenten Centrum De Uitwijk • korting op concerten van een vijftal Utrechtse muziekgezelschappen • gratis naar het Universiteitsmuseum.

Sport: korting op cursussen in Sportcentrum Olympos.

Loopbaan: korting op de loopbaanbegeleiding van Topselect • gratis advies over arbeidsmarktorientatie bij het Studenten Service Centrum.

Vrije Tijd: met korting lid worden van Faculty club Helios • gratis rondleiding in de Botanische Tuinen • rondleidingen langs de historische gebouwen in de binnenstad en langs de architectonische hoogten op De Uithof.

Zakelijk: met korting verzekeren bij OHRA • korting bij Universiteitswinkel Solaris • korting bij de Divisie Catering en Congressen van het Facilitair Bedrijf Utrecht.

Bent u korter dan 1 jaar geleden aan de Universiteit Utrecht afgestudeerd? Dan kunt u een gratis pas aanvragen. Deze pas is geldig tot en met het kalenderjaar volgend op het jaar van afstuderen. Daarna bent u al vanaf € 15,- per jaar betalend begunstiger van het Universiteitsfonds. Geef u op met de bon uit deze illustratie, zodat we kunnen blijven werken aan de groei en bloei van de Utrechtse Universitaire Gemeenschap!

Alumnicontactpersonen

Contactpersonen faculteiten

- **Utrechts Universiteitsfonds/Alumnibureau**, Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht, (030) 253 8025, ufonds@ufonds.uu.nl
- **Aardwetenschappen**, Budapestlaan 4, 3584 CA Utrecht, (030) 253 5116, n.meijer@geo.uu.nl
- **Biologie**, Postbus 80088, 3508 TB Utrecht, (030) 253 2276, c.m.jansen@bio.uu.nl
- **Diergeneeskunde**, Postbus 80163, 3508 TD Utrecht, (030) 253 4836, m.e.martens@vet.uu.nl
- **Farmaceutische Wetenschappen**, Postbus 80082, 3508 TB Utrecht, (030) 253 7313, d.a.ondaatje@pharm.uu.nl
- **Geneeskunde**, Postbus 80030, 3508 TA Utrecht, (030) 253 6420, t.m.v.fakkeldij@med.uu.nl
- **Godgeleerdheid**, Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht, (030) 253 1853, Mswarte@theo.uu.nl
- **Letteren**, Kromme Nieuwegracht 46, 3512 HJ Utrecht, (030) 253 9756, a.poorterman@let.uu.nl
- **Natuur- en Sterrenkunde**, Postbus 80195, 3508 TI Utrecht, (030) 253 3284, j.andriese@phys.uu.nl
- **Rechtsgeleerdheid**, Janskerkhof 3, 3512 BK Utrecht, (030) 253 7018, n.vanderputten@law.uu.nl
- **Ruimtelijke Wetenschappen**, Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht, (030) 253 2044, y.langen@geog.uu.nl
- **Scheikunde**, Padualaan 8, 3584 CH Utrecht, (030) 253 3793, m.vandergarde@chem.uu.nl
- **Sociale Wetenschappen**, Heidelberglaan 1, 3584 CS Utrecht, (030) 253 4700, h.j.vanrinsum@fss.uu.nl
- **Wijsbegeerte**, Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht, (030) 253 1831, e.kas@phil.uu.nl
- **Wiskunde en Informatica**, Budapestlaan 6, 3584 CD Utrecht, (030) 253 1515, vlimmer@math.uu.nl
- **IVLOS**, Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht, (030) 253 4494, m.vanrijswijk@ivlos.uu.nl

Contactpersonen nationaal

- **Regio Amsterdam**, Peter de Haan, Amsterdam@alumni.uu.nl
- **Regio Arnhem**, Koen Verhoeff, Arnhem@alumni.uu.nl
- **Regio Den Haag**, Frans Driedonks, Denhaag@alumni.uu.nl
- **Regio Rotterdam**, Martine Romer, Rotterdam@alumni.uu.nl
- **Regio Brabant**, Kees Ampt, Brabant@alumni.uu.nl
- **Regio Zwolle**, Ieke Rozendaal, Zwolle@alumni.uu.nl
- **Regio Utrecht**, Juditha Melssen, Utrecht@alumni.uu.nl

Contactpersonen internationaal

- **Verenigde Staten**, Irma Jansen, irma.jansen@hotmail.com
- **Zuid-Afrika**, Pieta van Beek, Hanna Botha, Jacques van der Elst Southafrica@alumni.uu.nl
- **Indonesië**, Theo Tuwankotta, Indonesia@alumni.uu.nl
- **Thailand**, Ufonds@ufonds.uu.nl
- **Spanje**, Germaine Custers, Germainecusters@hotmail.com
- **Engeland**, Ufonds@ufonds.uu.nl
- **Frankrijk**, Ufonds@ufonds.uu.nl

Berichten voor alumni

Zonder waardeoordeel te geven signaleert deze rubriek activiteiten en publicaties die voor Utrechtse alumni interessant zijn. Bijdragen zijn welkom: Illustrer.redactie@csc.uu.nl.

V.U.G.S.

De Alumni Vereniging van Utrechtse Geografie Studenten is op zoek naar nieuwe alumni voor haar bestand. Vanaf heden kunnen alumni zich ook aanmelden via de site. Op deze manier blijf je op de hoogte van de V.U.G.S. en de alumniactiviteiten. Onze eerstvolgende activiteit zal plaatsvinden begin volgend jaar. Heb je interesse in alumniactiviteiten, schrijf je in via de site onder het kopje 'vereniging', bel ons of mail je adresgegevens ter attentie van de alumniwerkgroep. *Meer informatie: (030) 253 2789; vugs@geog.uu.nl; www.vugs.nl*

Alumni Amerikanistiek

De Nijmeegse Reünistenkring Amerikanistiek en de Utrechtse Alumnivereniging Amerikanistiek hebben het plan opgevat een landelijk netwerk voor alumni Amerikanistiek op te richten. Dit netwerk zal dienen om de onderlinge contacten te verstevigen. Daarnaast is het de bedoeling om een online database van alumni op te zetten en een banenmarkt, specifiek gericht op Amerikanisten, te organiseren. *Meer informatie: uasn@usa.com; www.let.uu.nl/~gonny.pasaribu/personal/bestuur.html*

Pheph-dag

Zaterdag 2 april (Universiteitsdag) vindt de jaarlijkse Pheph-dag plaats. Het thema luidt: 'Biomedische Wetenschappen en de media, van last tot lust?', locatie: UMCU. Op het programma staan lezingen over biomedisch nieuws, bekeken vanuit de diverse betrokken partijen en een aantal workshops over omgang met de media (bijvoorbeeld persberichten schrijven, een interview voorbereiden of populair wetenschappelijk schrijven). Voor deze middag zoekt de Medische Biologie/Biomedische wetenschappen alumnivereniging Pheph enthousiaste alumni die een workshop van ongeveer anderhalf uur willen verzorgen. *Aanmelden kan via pheph@dds.nl of Postbus 476, 3500 AL Utrecht.*

www.veritasreunisten.nl

Agenda:

- 28 januari 2005: Jaren '60 borrel voor reünisten aangekomen tussen 1960 en 1969. Aanvang: 21.00 uur
- 25 februari 2005: jaren '70 en '80 borrel voor reünisten aangekomen tussen 1970 en 1989. Aanvang: 22.00 uur
- 21 mei 2005: Diesviering voor alle reünisten van het CSV. Kroonjaren zijn 1955, 1965, 1975, 1985 en 1995. Aanvang: 14.00 uur

Alle activiteiten vinden plaats in het Eigen Huis.

Juridisch PAO

In maart start het voorjaarsprogramma 2005 van het Juridisch PAO Utrecht. Opnieuw staat een breed scala aan postacademische juridische cursussen geprogrammeerd om de kennis van praktijkjuristen, werkzaam in elk rechtsgebied, te actualiseren en te verdiepen. De cursussen uit het open programma worden ook op maat in-company aangeboden. Alumnipashouders, minder dan vijf jaar geleden afgelezen Nederlandse exacte wetenschappers, krijgen 20% korting op de cursusprijs van het open programma. *Meer informatie: (030) 253 7022/7032; www.law.uu.nl/pao*

Studium Generale

Een vooruitblik op het voorjaarsaanbod 2005

- Het boek *Galileo's Finger. The Ten Great Ideas of Science* (Peter Atkins, Oxford University) vormt de leidraad voor reflectie door tien uitgelezen Nederlandse exacte wetenschappers.
- Universiteitsprofessor Herman Philipse verzorgt een cursus Filosofie met acht lezingen over *De grote denkers van de twintigste eeuw*.
- Het interdisciplinair opgezette wetenschapsfilosofische programma vindt een vervolg in de *Verbeelding van de wetenschap*.
- Het programma *Grijze Wijzen*, waarin eminente emeriti aan het woord komen, wordt gecontinueerd in de Faculty Club Helios.
- De eerste aflevering van een jaarlijks terugkomende serie *Grote Oeuvres* start dit voorjaar met een marathon over de werken van *Marcel Proust*.
- Een symposium over de relatie *Kunst en wetenschap* wordt georganiseerd rond de interactieve theatrale installatie *Iemand/Niemand*.
- Een korte 'opfris'-serie over het werk en de betekenis van *Belle van Zuylen* vindt plaats ter voorbereiding op een groot landelijk congres over dit onderwerp.

Het volledige programma staat vanaf medio januari 2005 op www.sg.uu.nl. Alle programma's vinden, tenzij anders vermeld, plaats in het Academiegebouw, Damplein 29, Utrecht en zijn vrij toegankelijk. *Meer informatie: (030) 253 2436; studgen@sg.uu.nl*

Voorjaarscursussen De Uitwijk

Op zoek naar inspiratie en ontspanning? Uw creatieve kant weer leven inblazen? Schrijf u zich dan in voor een voorjaarscursus bij de Uitwijk! Inschrijven kan op de cursusinformatiemarkt: dinsdag 25 januari 2005, van 13.30 tot 18.00 uur. Er is weer volop keus: van abstract acrylschilderen tot kunstgeschiedenis vanuit het perspectief van opera en ballet, van portretboetseren tot de tactiek van schaak en Go, van typevaardigheden tot grafische technieken. Tot één jaar na afstuderen geldt het studententarief. *Meer informatie: (030) 253 3402; info@uitwijk.uu.nl; www.uitwijk.uu.nl*

Nieuwe cursussen HOVO

Van januari t/m mei 2005 biedt HOVO Utrecht (Hoger Onderwijs voor Ouderen) 32 cursussen van meestal acht colleges. Cursuslocaties weerspiegelen in een aantal gevallen de deskundigheid van de docenten. In het Wilhelmina Kinderziekenhuis kunt u een cursus volgen over medische genetica, bij Diergeneeskunde een over 'onze voeding' en in filmtheater 't Hoogt een cursus over acht Nederlandse romanverfilmingen. Veel cursisten hebben zich al opgegeven, maar er is nog plaats. Dat geldt ook voor de nieuwjaarslezing op donderdagmiddag 20 januari. Opgave hiervoor bij het HOVO-secretariaat is noodzakelijk! *Meer informatie: (030) 253 3197, ma, wo, do 9.00 tot 12.00 uur; hovo@usp.uu.nl; www.hovoutrecht.nl*

Toch nog promoveren?

Werkt u in het bedrijfsleven en koestert u de ambitie eens te promoveren? De Universiteit Utrecht biedt daartoe, in samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Chemische Industrie (VNCI), nieuwe mogelijkheden in de Utrecht School of Applied Science. Het is de bedoeling dat universiteit en bedrijfsleven beide profiteren van de hieruit voortvloeiende samenwerkingsverbanden. Bedrijven en bèta-alumni kunnen contact opnemen met mevrouw dr. S.F. Brouwer-Keij (brouwer-keij@vnci.nl) van de VNCI, of met prof. dr. J.P. Kamerling (glyco-biocat@chem.uu.nl) van de Universiteit Utrecht. *Meer informatie: www.vnci.nl/appliedscience*

Sportcentrum Olympos

Een sporttoernooi organiseren met familie of vrienden? Van een partijtje tafeltennis tot een groots opgezet tennistoernooi, een complete volleybalcompetitie of een alternatieve zeskamp met waterglijbaan en rodeostier, een golfclinic, scherm demo of dartwedstrijd; het kan bij Sportcentrum Olympos. Olympos beschikt over diverse velden (gras en kunstgras), drie sporthallen, vier squashbanen, een danszaal en een uitgebreide fitnessruimte. Ook voor de catering kan Olympos zorgen: alles is bespreekbaar. *Meer informatie: (030) 253 4471; info@olympos.nl; www.olympos.nl*

Van Dingstee Kwartet speelt Haydn, Beethoven en Mozart

Op dinsdag 25 januari 2005 speelt het Van Dingstee Kwartet de strijkkwartetten opus 76/2 van Haydn, opus 59/3 van Beethoven en het Klarinetkwintet van Mozart (m.m.v. Celeste Zewald). Het concert wordt georganiseerd door de Stichting Strijkkwartetten Nederland en de Nederlandse Joseph Haydn Stichting. Plaats: Gertrudiskapel, Willemsplantsoen 1c, Utrecht, aanvang 20.15 uur. Illusterlezers betalen € 14,- i.p.v. € 17,-. Kaarten bestellen: stort voor 11 januari het ver-

schuldigde bedrag op gironummer 9153846 t.n.v. de Stichting Strijkkwartetten Nederland, Hilversum, met vermelding van 'concert 25/1, Illuster'. De kaarten liggen op 25 januari klaar bij de kassa.

Meer informatie: (035) 623 8583;
www.strijkkwartetten.nl

Museum Sterrenwacht Sonnenborgh

• Elke zondag zon op Sonnenborgh

Op zondag is de Sterrenwacht geopend van 13.00 tot 16.00 uur. Om 14.00 en 15.00 uur zijn er dialezingen over de zon. Bij helder weer kun je met verschillende telescopen de zon bekijken.

• Vrijdagavond kijkavond

Tot april 2005 is er iedere vrijdagavond kijkavond op Sonnenborgh. Met om 20.00 uur een dialezing, waarin de planeten en sterren centraal staan. Tijdens de daarop volgende rondleiding door de sterrenwacht worden vooral de telescopen voor nachtelijke waarneming gedemonstreerd. Aanmelden noodzakelijk.

Meer informatie: (030) 230 2818;

info@sonnenborgh.nl; www.sonnenborgh.nl

Georeizen

Voor alumni met belangstelling voor geologie, mineralen en vulkanisme organiseert de Stichting Geowetenschappelijke Activiteiten in 2005:

• *Cycladen excursie*: vulkanisme en metamorfe mineralen.

Santorini, Milos, Naxos, Syros.

Reisduur: ca 17 dagen, vertrek ca 15 april.

• *Cariben excursie*: eilandboogvulkanisme Martinique, Dominica, Guadeloupe, Montserrat(!), St.Eustatius, Saba.

Reisduur: ca 18 dagen, vertrek ca 9 juni.

• *Vulkanische Italiëreis*: historisch en recent vulkanisme.

Napels, Eolische eilanden en Sicilië.

Reisduur: ca 16 dagen, vertrek ca 9 september.

Meer informatie: (030) 253 5014;

b.thart@geo.uu.nl; www.georeizen.nl

Universiteitsmuseum

• *FF terugspoelen (t/m 17 april 2006)*

Een expositie over de ontwikkelingen in de media. Zijn de nieuwe media eigenlijk wel zo nieuw als we denken? Hoe keek men vroeger tegen telefoon en computer aan en hoe gebruiken wij die nu? Onderzoek het eigen mediagedrag en vergelijk.

• *Tussen geld en geweten*: de invloed van de relatie mens-dier op de diergeneeskunde (t/m 1 oktober 2005)

• Tentoonstelling ter ere van het vijftigjarig bestaan van het Museum Diergeneeskunde. N.B. Deze is bij Diergeneeskunde op De Uithof te zien en alleen te bezichtigen op afspraak via Mw. drs. Willemijn van Helbergen, (030) 253 4675, C.W.M.vanHelbergen@museum.uu.nl.

• *Het eeuwige lichaam* (t/m 9 januari 2005) Wetenschappers en beeldend kunstenaars hebben zich in duo's laten inspireren door objecten uit het Catharijne Convent, onder andere een houten beeldengroep, een zinken kruis en een schilderij. Dat heeft geleid tot prachtige, zeer diverse kunstwerken. Voor alumnipashouders is de entree van het museum gratis.

Meer informatie: www.museum.uu.nl

Tekst: Ingmar Heytze / Foto: Ivar Pel

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK

Zwarte rechthoek vol zwevende magen.
Ruimteschip van een beschaving die op
aardse kennis aast en op een kwade dag,
wanneer er echt geen enkel boek meer
bij kan, langzaam, trillend opstijgt, snel
en stil verdwijnt tot flinter lichtspoor in
het twinkelende sprakeloze firmament,
met achterlating van een blinkend witte
boodschap in het poldergras – ARETS.